

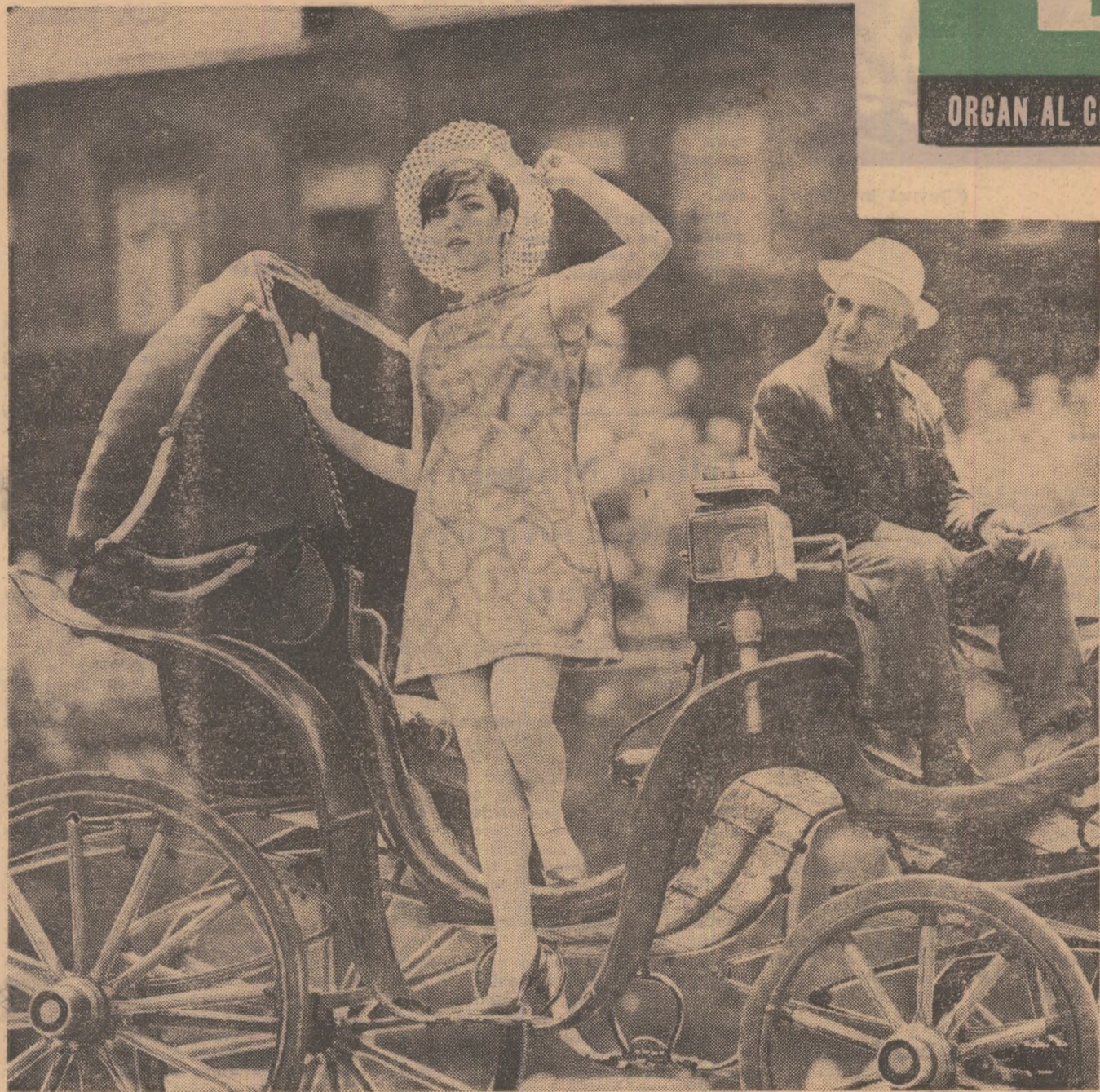
TAINELE
CELUI
DE AL
DOILEA
RĂZBOI
MONDIAL

LOVITURA
DE MĂCIUCĂ
DIN ARDENI

Biblioteca "M. G. Ciopolu Davila"
SALA DE LECTURĂ

**Veac
nou**

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

— Moda trece, birjele rămân...

Foto: R. Akopian

DIN SUMAR:

Lumini
în noaptea
polară

Ne vom hrăni
cu pilule ?

Ioana d'Arc,
după ce
n-a fost arsă
pe rug

Tatăl
în familie

Ringul
care ucide

Grefele
cardiace —
cînd și cum

ANUL XXIV

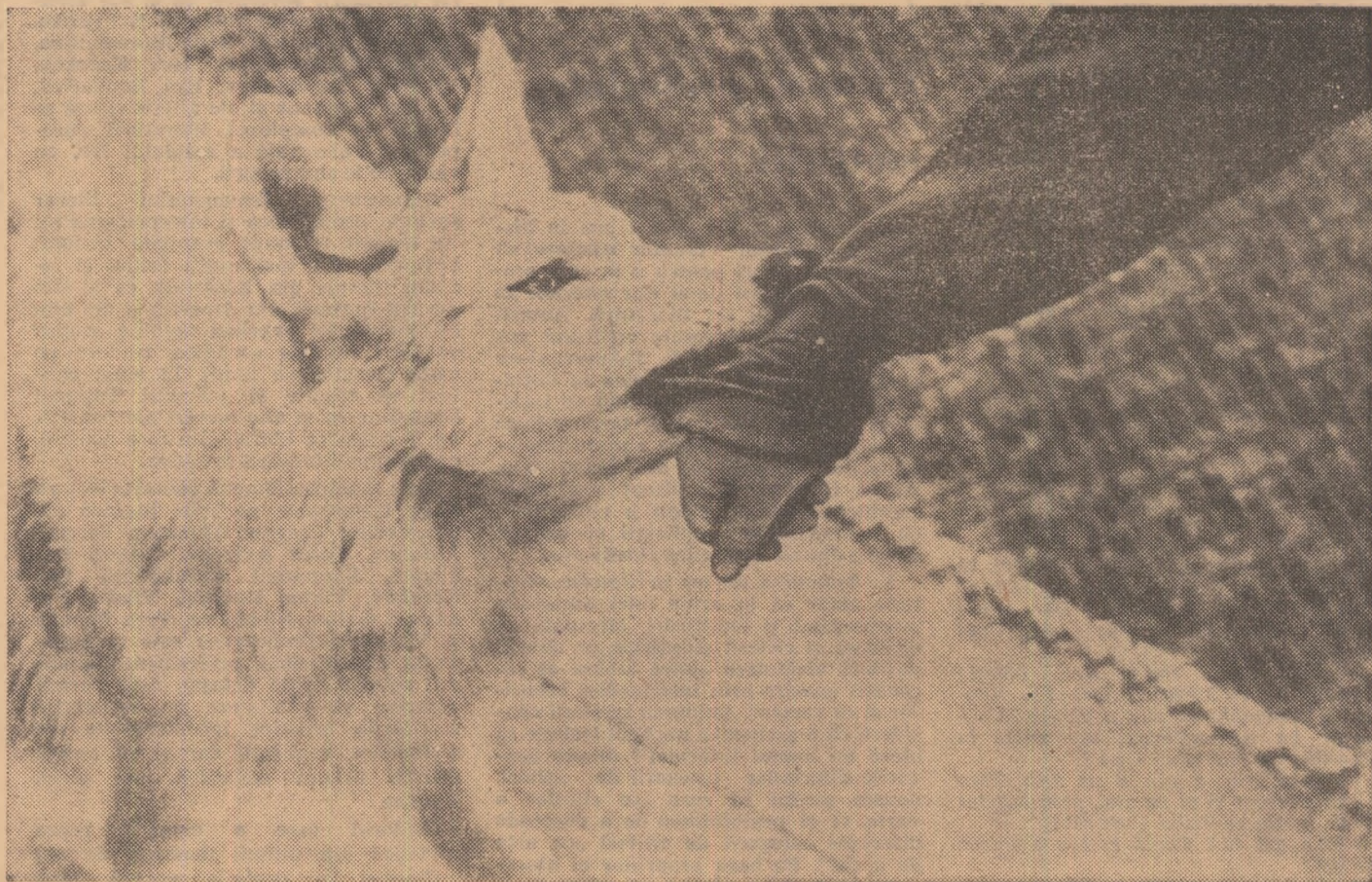
33

(1222)

16 august 1968

12 pagini,

1 leu

Lupul blînd. (În rezervația siberiană „Stolbi”) Foto: V. Sapoşnikov (APN)

N. Kormasov : Tineri constructori

(Gravură în lemn)

REPORTAJ

Înainte de plecare...

Genialul meu prieten întinse brațul lung, genial și delicat, apucă cu tandrețe gîtul sticlei de șampanie, smulse pielea argintie a dopului și, contemplantu-ne, cu ochiul lui rotund și genial, începu să mormăie și să gîngurească:

— Ei bine... băieți, nu-i așa băieți... E ultima, nu-i așa, nu-i așa? De șampanie? Volodia... A... Alioșa, ce...? Nu-i așa? Te simți bine, lura, nu-i așa?

Ne-am apropiat scaunele, ne-am îmbrățișat ca frații, am tușit puțin, am aprins repede câte o țigară; în timp ce dopul sărea în tavan, o ceață urca ușor pe gîtul sticlei și o mîndă lungă, strîngînd trupul ei, plăt deasupra mesei. Paharele și înimile noastre erau pline virf...

„In curînd, plecarea!.. plecarea, plecarea!” scanda inima mea în clinchetul cuțitelor și farfuriilor, în larma restaurantului maritim, acompaniată de cîntul paharelor cu glasuri pure ca sunetul clopotului ce înseamnă orele pe un vapor, ca sunetul flautului în tremolourile unei orchestre.

„Plecare, plecarea, a venit în sfîrșit și ziua asta fericită, ziua mea!” Și în cîntec răsuna, parcă anume pentru mine, în toate vocile, pe fețele prietenilor întruniți în jurul unei mese lungi, în colțul nostru discret, ascuns de ochii celorlalți consumatori, în restaurantul nostru, în Arhanghelsk-ul nostru, cu dragul unchi Vasea, de jos de la intrare, cu neprețuitele ospătărițe, care te cunosc foarte bine, care te recunosc totdeauna cînd revii în local și te întreabă, surzînd: „Ați venit pentru mult timp?... A, da...”, cu orchestra care urlă, și trompetele care zburdă, în timp ce afară, în noaptea albă, așteaptă vasul nostru, Moriana noastră, ce va porni, pentru a cincisprezecea oară, într-o călătorie îndepărtată, printre ghețuri, dar acum e ancorată undeva, nu știu exact unde, poate în fața Agenției ori a depozitului frigorific, sau poate chiar în radă... În ce mă privește sînt liniștit. N-o să plece fără noi, pentru că alături de mine e Sașa, căpitanului Morianei, în fața mea Iliia Nikolaevici, mecanicul-șef, apoi secundul Alioșa. „șeful”, toți șefii sînt aici, de față, inclusiv roșcovanul Volodea, mecanicul. Femeile sînt vesele și ne privesc ca pe niște eroi sau lupi polari, și mai e omniprezentul Gleb Glebici Bostrom, pe care îl cunoaște jumătate din Arhanghelsk, în timp ce el cunoaște tot Arhanghelsk-ul. Restaurantul e plin de marinari, piloți, navigatori și dracu mai știe ce. Flecarea se apropie pentru a-l saluta pe Gleb Glebici, după care, deși nu-i cunosc pe vîndătorii noștri, se entuziasmează: „Asta-i vasăzică! Oh-o! Și eu care-mi spuneam... Dar cine-i asta?... Salut! Ești aici de mult? Cînd pleci?”

— Șampanie! Hei! Hei, băieți! Șampanie, luri? Pleacă, pleacă!... Nopțile la Arhanghelsk sînt o părere! Ce-i, lura? La Arhanghelsk, sau poate la Marsilia, nu mai știu... Ce-i?

— Bine, știu. O știu și pe asta. Tiko Vilko a trecut și el pe aici, prin hotelul ăsta... Îl știu pe Vilko. Pictorul!

— Ce știi tu? Toată lumea a trecut pe aici!

— Încă un pahar! Ce spui?

— Toată lumea a trecut pe aici, și Oto Iurevici... Înțelegeți, toate expedițiile polare au făcut escală la Arhanghelsk!

Toată lumea se întoarce de undeva sau se pregătește de plecare spre întinderile nemărginite ale oceanului, iar eu sînt nespul de fericit, pentru că și noi, aici și acum, în acest restaurant, sîntem ca păsările ce fac un popas spre a se strînge în stol, iar ambarcațiunea ne așteaptă, ca destinul. Ne vom ridica de la mesele noastre și vom pleca, vom pleca...

Înăuntru și în afara noastră vibrează larma, bombăneala, dragostea, în timp ce muzica oficiază, echilibrînd haosul armoniei ei. „Rușii vor război?” — „Nu, nu, rușii vor să danseze înainte de a pleca pe mare!” Toată lumea dansează, în afară de noi, țintuți solid pe scaunele noastre, pînă la capătul acestor ultime clipe petrecute pe uscat, după care vor urma două luni, iulie și august, două luni pline, în care timp totul ne va aparține: oceanul, ghețurile veșnice, tundra, munca, munca. Nu, nu dansăm. Străpungînd vacarmul, muzica, chemările, străpungînd noaptea roză care ne împunge din spate prin fereastra mare, continuăm să stăm de vorbă fără încetare. Vorbim de parcă am vrea ca în aceste cinci minute să ne tăiem un drum spre necunoscut...

Iuri Kazakov

SOCIOLOGIA CĂRȚII

Cititori, preferințe, statistici

„Literaturnaia Gazeta” a pus la dispoziția criticului Vladimir Kantorovici coloanele revistei pentru a discuta ecurile unui articol de-al său referitor la sociologia cărții de literatură. Autorii a două scrisori adresate criticului sus citat, V. Asmolova și V. Talonov, și-au exprimat, amîndoi, adevărată inițiativă lui V. Kantorovici, cerînd cu insistență întreprinderea unei largi acțiuni de sondare și de studiere a preferințelor cititorilor în materie de beletristică, studiu care ar avea drept scop final stabilirea unei „tipologii a cititorilor”, cu nenumăratele implicații sociale ce decurg dintr-o asemenea clasificare.

V. Asmolova, doctor în filozofie, socotește chiar că în urma unei asemenea prospecțiuni și clasificări, efectuate cu mijloace și criterii științifice, ar deveni posibilă alcătuirea „unui tablou al societății noastre prin intermediul relațiilor ei cu cartea”. Autoarea scrisorii consideră că o asemenea anchetă trebuie să ofere nu numai informații despre gusturile diferitelor categorii de cititori, despre modul în care „se citește” o carte, ci și posibilitatea de a deprinde diferențele categoriilor de cititori „cu arta de a citi”. Pe baza propriilor ei observații, Asmolova afirmă că cititorii se împart în trei mari categorii, în ce privește reacțiile la lectura unui roman sau a unei nuvele.

De acord cu țelurile anchetei propuse de Asmolova, Vladimir Kantorovici socotește, însă, că diferențierea cititorilor în numai trei categorii ar simplifica foarte mult tabloul sociologic real al preferințelor și al modului de a percepe literatura. Refuzul lui de a accepta clasificarea Asmolovei se bazează pe o anchetă a sociologilor din Novosibirsk. Făcînd o anchetă de vaste proporții, sociologii din Novosibirsk au ajuns într-adevăr la concluzia că există zeci de tipuri de cititori, cu trăsături psihologice specifice fiecărui tip.

V. Talonov se ocupă în scrisoarea sa mai mult de aspectul influențării cititorului, studiul sociologic al acestuia urmărind să ofere cercetătorului date cu ajutorul cărora să poată interveni în procesul de formare a înclinației pentru lectură. „Psihologia cititorului”, afirmă V. Talonov, are un întreg sistem de mecanisme de apărare ce-l feresc atît de informațiile ce-i sînt de prisos, cît și de cele ce nu corespund cu necesitățile, interesele și starea lui de spirit”. Cunoașterea acestui mecanism ar trebui să fie — după V. Talonov — țelul anchetei sociale evocate mai sus.

Problemele ridicate de cei doi corespondenți, ca și problema unei sociologii a cărții în general, merită într-adevăr atenția specialiștilor.

VITRINA

Tatiana Nicolescu: Prozatori sovietici contemporani

De curînd a apărut în librării un nou volum din colecția de critică și istorie literară pe care o publică Editura pentru literatură universală; e vorba de **Prozatori sovietici contemporani**, sub semnătura Tatiane Nicolescu. Cercetătoare asiduă a fenomenului literar rus și sovietic. După numeroase traduceri, studii introductive, prefețe, consacrate literaturii ruse din sec. al XIX-lea și celei sovietice, după lucrarea consacrată răspîndirii și ecurilor operei lui Lev Tolstoi în România, autoarea se prezintă de astădată cititorilor cu o suită de portrete ale unor din cei mai cunoscuți și mai apreciați prozatori sovietici contemporani.

Cartea se deschide cu o prezentare sintetică, **Proza sovietică astăzi**, în care autoarea, urmărind cu atenție viața literară din U.R.S.S. și fiind la curent cu ultimele noutăți și cu dezbaterile teoretice, trece în revistă principalele succese din ultimele decenii ale prozei sovietice, pe fundalul dezvoltării acesteia de o jumătate de secol și în contextul peisajului literar universal al epocii noastre. Tatiana Nicolescu subliniază cu pregnanță că operele clasice ale literaturii sovietice, ca și ale scriitorilor mai tineri: Evgheni Evtuşenko, Andrei Voznesenski, Bella Ahmadullina, Robert Rojdestvenski, Iuri Kazakov, Vladimir Tendreakov, Iuri Bondariov, Grigori Baklanov și ale altora vin să se înscrie în complexul literaturii europene și universale a secolului XX cu valori ce le sînt proprii.

Cunoașterea fenomenului literar sovietic, comentarea și interpretarea lui au depășit de mult granițele Uniunii Sovietice. Tot mai mulți critici și istorici literari din Răsăritul, ca și din Apusul Europei, din America și din alte continente, își exprimă opiniile asupra operelor literare sovietice, traduse pe toate meridianele lumii. În acest context se înscrie și volumul Tatiane Nicolescu, ca și alte lucrări ale istoricilor și criticilor literari din țara noastră, consacrate literaturii sovietice.

Ceea ce impresionează plăcut la lectura celor unsprezece portrete literare ale prozatorilor Cinghiz Aitmatov, Serghei Antonov, Vasili Axionov, Grigori Baklanov, Emmanuil Kazakievici, Iuri Kazakov, Viktor Konečki, Viktor Nekrasov, Galina Nikolaeva, Vera Panova și Vladimir Tendreakov este independența interpretării, profunzimea analizei, spiritul critic detașat, care permite autoarei să sublinieze cu satisfacție realizările artistice incontestabile ale scriitorilor analizați, dar și să atragă atenția asupra paginilor mai puțin izbutite.

Cititorul care a urmărit proza sovietică din ultimii douăzeci de ani înțelnește în paginile acestei cărți analiza atentă, multilaterală a unor cărți care au constituit adevărate evenimente literare nu numai în U.R.S.S.,

ca de pildă: **Tovarăși de drum** de Vera Panova (1946, trad. 1948), **Steaua** de Em. Kazakievici (1947, trad. 1948), **Bătălie în marș** de Galina Nikolaeva (1958, trad. 1961), **Icoana făcătoare de minuni** de Vl. Tendreakov (1958, trad. 1960), **Djamilia** de C. Aitmatov (1958, trad. 1962), **Colegii** de V. Axionov (1961, trad. 1963) și altele. El își poate astfel confrunta opiniile sale cu cele ale criticului, poate selecta în perspectiva timpului adevăratele valori literare care s-au impus prin măiestrie artistică și prin forța idealurilor pe care le propagă.

Înscriindu-se printre lucrările de critică literară reușite consacrate literaturilor străine, volumul Tatiane Nicolescu reprezintă o contribuție a rusisticii românești la interpretarea fenomenului literar sovietic, în complexitatea și diversitatea lui.

G. Mihăilă

VESELE ȘI AMARE

Din carnetul de note

● **Versurile lui au avut totdeauna dedicații. Studiindu-le, viitorul istoric literar va putea stabili precis numele redactorilor de la diferite reviste literare, numele directorilor de edituri și ale responsabililor sectoarelor de poezie din deceniul al șaselea al secolului nostru.**

● **Vă rog să transmiteți prin revista ce cu onoare conduceți întreaga mea nedumerire tuturor organizațiilor, instituțiilor, unităților militare și persoanelor particulare care nu m-au felicitat cu prilejul celei de a 50-a aniversări a zilei mele de naștere.**

● **Compozitorul R. Sallikov a terminat partitura pentru baletul „Crimă și pedeapsă”, după romanul lui F. M. Dostoievski. „Evident, a declarat compozitorul, a trebuit să renunț la episoadele secundare și să mă limitez la binecunoscutul „triunghi”: Raskolnikov — bătrina cămătărească — anchetatorul Profiri...”**

● **După această partitură, compozitorul a hotărît să scrie muzica pentru opera „Moartea lui Ivan Ilici”, după nuvela lui Lev Tolstoi.**

● **Am citit în „Nedelea” că berzele dorm în zbor. La început fenomenul m-a uimit, dar apoi mi-am spus: — La urma-urmei, nu-i de mirare! Căci îmi amintisem că în timpul marșurilor istovitoare, cînd eram soldat, ne obișnuisem să dormim în mers. Așa cum unii dorm la lucru.**

● **Evgheni Șvarț mi-a povestit, foarte serios, că un critic de teatru din Leningrad obișnuia să doarmă în timp ce își rostea conferințele publice. Șvarț ar fi asistat personal la această întimplare: criticul cu pricina își debita, calm, de la tribună, conferința, privindu-și ascultătorii cu ochi sticloși și ficși, cînd, deodată, a început să țipe speriat: Vai! Vai! Vai! Vai!... După care și-a continuat conferința de parcă nu s-ar fi întimplat nimic.**

● **Nu-i nimic neobișnuit, mi-a spus Șvarț. În clipa aceea a visat, pur și simplu, ceva urit.**

Vladimir Lifșiț

MERIDIANE

Lumini
în noaptea polară

Din cînd în cînd, cu un prilej sau altul, se aude vorbindu-se de Norilsk, un mare oraș situat în peninsula Taimir, cel mai nordic centru industrial din lume, aflat dincolo de Cercul polar — dar de fapt nu se prea știu multe

Zinaida Rossihina, geolog pe șantierul conductei de gaze

lucruri despre el și viața regiunii înconjurătoare.

La începuturile puterii sovietice, un geolog rus, pe nume Urvanțev, a descoperit acolo niște zăcăminte extrem de bogate de metale neferoase și huiilă. Și a durat, în ținutul neprimitor, cu solul veșnic înghețat pînă la cîțiva metri adîncime, o mică cabană de lemn... După un număr de ani, în peninsula Taimir a fost construit un mare combinat minier și siderurgic, în jurul căruia au apărut case de locuit.

Acum, Norilsk este o așezare urbană importantă, cu o puternică industrie alimentată de huila extrasă în vecinătate. Anul trecut, la 240 kilometri nord de Norilsk s-a descoperit un mare zăcămint de gaze naturale, estimat la peste 400 de miliarde de metri cubi.

Problema transportării gazului a fost rezolvată într-un timp record; la sfîrșitul anului 1967 conducta Mesoiaha-Norilsk, și ea cea mai nordică din lume, a început să figureze în planurile ministerului Industriei gazului ca un obiectiv căruia trebuia să i se acorde prioritate. În ianuarie trecut a fost trimisă în Taimir o expediție pentru a pune lucrurile la punct la fața locului.

Conducta va străbate regiuni pustii — mlaștini și terenuri înghețate — unde nu există așezări omenești. În aceste ținuturi iarna durează opt luni, iar clima e foarte aspră, căci apropierea Arcticii se face simțită din plin: vînturi puternice, înghețuri de minus 60 de grade, cețuri dese. Și totuși, lucrările vor începe iarna. Cum între 16 noiembrie și 20 ianuarie e stăpîna noaptea polară, va fi nevoie de proiectoare puternice pentru a lumina șantierul. Va fi o conductă suspendată pe suporturi mobili. Solurile înghețate sînt perfide, deplasările de straturi obișnuite. De aceea s-a hotărît să se construiască o

conductă „elastică”; ea va trece peste 80 de cursuri de apă și peste 15 mlaștini.

Extracția huiile ocupă acum cîteva mii de muncitori. Dat fiind, însă, că industria regiunii se dezvoltă rapid, producția de huiilă ar fi cerut în viitorul apropiat o sporire considerabilă a mîinii de lucru. Conducta de gaze va rezolva mult mai simplu problema. În plus, specialiștii socotesc că gazul va permite o ameliorare a tehnologiei cîtorva ramuri, cum sînt producția de nichel, de cupru, de cobalt. De asemenea vor putea fi alimentate cu gaze casele de locuit, cuptoarele fabricilor de ciment și ale celor de cărămizi etc.

PENTRU EXPLOATĂRILE
SUBMARINE

La start: „Crabul”
și „Chesonul”

După faimoasa „Casă submarină” concepută și experimentată de comandantul Cousteau, constructorii de specialitate se pregătesc să lanseze în adîncurile marine noi instalații menite să completeze cunoștințele despre împărăția lui Neptun. Un prim proiect al specialiștilor sovietici a și prins viață. Este vorba de un robot abisal pe care constructorii l-au numit „Crabul” din cauza cleștilor metalici cu care este dotat. Instalația, destinată să șteargă „petele albe” de pe fundul oceanelor, dispune de hublouri-ochi care adăpostesc camere cinematografice și de televiziune și poate atinge o adîncime de 4000 metri, unde presiunea apei este de 400 kg pe centimetrul pătrat. Legătura cu suprafața este realizată printr-un cablu special, care rezistă uriașei presiuni și nu se rupe sub propria greutate. „Crabul”, care a fost recent supus unor scufundări de probă, este destinat să îndeplinească numeroase operațiuni științifice.

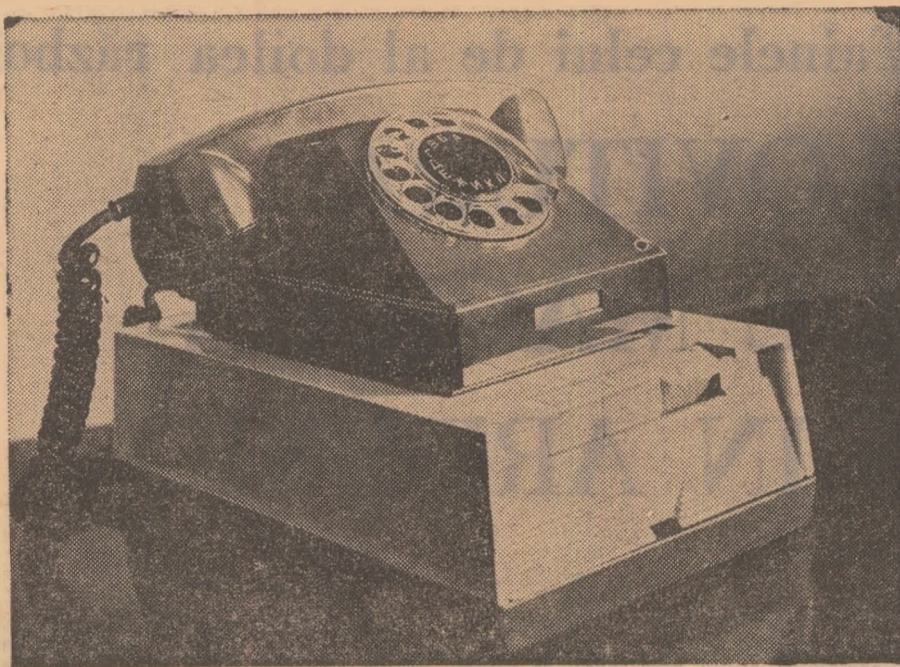
Un alt tip de aparat destinat unor scopuri similare este „Chesonul”. Proiectul prevede un cheson amplasat la suprafață, în care sînt create condiții de presiune existente la adîncimea de 45 metri. În felul acesta, plonjorii coboriți la mari adîncimi nu revin la condițiile de presiune de suprafață, ci la un palier intermediar, ceea ce reduce perioada de decompresie de la douăsprezece ore la numai douăzeci de minute. Experiențele efectuate fictiv, pe uscat, cu plonjori amplasați în condiții de afundare reală au dovedit că aceștia pot rezista perfect timp de două ore la adîncimea de 100 metri, ceea ce e foarte important acum cînd forajele în plină mare necesită plonjări din ce în ce mai profunde. În plus, pentru legătura cu suprafața, a fost pusă la punct o... cabină telefonică! E vorba de un clopot realizat din rășină acrilică, susținut de o ramă de oțel, care este instalat pe fundul mării. Și, cum în el este expediat continuu aer comprimat la presiunea apei din jur, plonjorii își pot scoate fără teamă masca și comunica prin mijlocirea unui telefon rezultatele activității lor.

PETBURGIE

Piatră
în loc de metal

Vizitarea oricărei uzine chimice sau combinat de îmbogățire a minereului se convinge numaidecît cît de repede

Model sovietic (experimental) de telefon înzestrat cu un dispozitiv care răspunde automat la apel

se uzează echipamentul și aparatura metalică. De altfel, s-a și calculat că pierderile de metal de pe urma coroziei și a uzurii de tot felul totalizează anual numai în U.R.S.S. patru-cinci milioane de tone. Această constatare intrigă cu atît mai mult cu cît fonta, oțelul și metalele neferoase ar putea fi folosite cu rezultate mai bune în alte domenii. Dar există oare materiale care, în aceleași condiții, să fie mai rezistente decît metalul? Da! Există! Ele sînt rodul unor căutări care durează de mai bine de 100 de ani.

La început a fost bazaltul brut, rocă magnetică rezultată de pe urma erupțiilor vulcanice. Acum un secol, o revistă rusească publica o știre despre fabricarea din acest material a cîtorva obiecte ca: țevi, cilindri, damigene pentru întreprinderile chimice etc. Mai tîrziu au început în Franța experiențe de topire a bazaltului. Dar ele nu au dat rezultatul scontat. După un secol, însă, cercetătorul francez Francois Ribbé a demonstrat că dacă se introduce bazalt deja topit în cuptor, la o temperatură de 900 de grade și apoi se răcește treptat, începe un proces de cristalizare în cursul căruia se obține mai întîi o „sticlă”, care apoi se transformă în piatră. Experiențe ulterioare au arătat că piatra topită întrece mult, ca proprietăți fizico-chimice și însușiri tehnice, materialul brut inițial. După această descoperire s-a născut ideea folosirii bazaltului topit în industrie.

Noua industrie a luat naștere în 1921 cînd la Vitry, lîngă Paris, a fost înființată o companie care fabrica mai ales izolatoare și alte cîteva produse rezistente la acizi. Experiența tehnică acumulată acolo a fost valorificată apoi în Germania unde, spre deosebire de Franța, s-au obținut produse foarte rezistente la uzura prin frecare. În U.R.S.S., primele experiențe pentru obținerea pietrei topite au fost făcute la Leningrad cu diabaz de Onega, o rocă cu proprietăți asemănătoare cu ale bazaltului. Cam în același timp, prof. P. A. Florenski făcea la Moscova experiențe cu bazalt de Caucaz. În felul acesta au fost puse bazele unei științe noi — petrurgia (de la grecescul „petros” — piatră).

Piatra turnată este un apărător de nădejde împotriva acizilor, sărurilor și bazelor, factori care exercită o acțiune distructivă asupra utilajelor. Ea este, în același timp, o pavază împotriva uzurii mecanice a pieselor. Iată un exemplu: conductele metalice din întreprinderile de preparare a minereului se uzează după șase luni; aceleași conducte fabricate din piatră turnată durează zece ani. După cum s-a dovedit și că perioada de funcționare a utilajului metalic protejat cu piatră turnată crește, în funcție de condiții, de 3—15 ori. Fiecare tonă de piatră turnată economisește astfel între 3 și 7 tone de metal.

În U.R.S.S. baza de materii prime a petruriei este extrem de bogată. În Ucraina, Armenia, Gruzia și în Orientul Îndepărtat se găsește bazalt, în Karelia, Leningrad, Murmansk, Orenburg, Perm, Sahalin se găsesc diabaz și gabbro-diabaz.

În clipa de față, de problema pietrei turnate se ocupă specialiști din numeroase centre industriale sovietice. În martie anul trecut a avut loc în orașul Donetsk, sub auspiciile Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, o consfătuire unională care a trasat principalele direcții de continuare a cercetărilor. Mai mult, se poate vorbi acum

chiar de o industrie a pietrei topite, care a înregistrat primele succese. Petrurgia sovietică realizează anual o producție de zeci de mii de tone. Dar acesta este doar un început. Pentru anii imediat următori se prevede o dezvoltare considerabilă a acestei noi ramuri industriale.

CE SE DISCUTĂ

Ne vom hrăni
cu pilule?

Ne vom hrăni, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, cu alimente sintetice? Este o problemă pe care specialiștii în industria alimentară din multe țări o discută acum cu apăsare. O parte din ei afirmă că în primul rînd ar trebui luate în considerare albuminele, care reprezintă un material esențial pentru organism, baza vieții. De altfel și există premise pentru obținerea prin sinteză a unor produse proteice artificiale în cantități importante; în diferite țări s-a anunțat obținerea cîrni și caviarului sintetic.

Extrem de variate, proteinele sînt repartizate în douăzeci de grupuri de aminoacizi. Acești acizi sînt elaborați de organismul uman, fiecare celulă a corpului fiind construită din mici „cărămizi” de aminoacizi. Așa încît problema producerii proteinelor se rezumă la aceea a aminoacizilor care, sub formă de pilule, ar fi extrem de ușor de digerat și asimilat. Se ridică, însă, problema: va accepta un om sîndtos să trăiască fără să mîntnece, fără să simtă gustul și mirosul unui prinz savuros? Puțin probabil. Tocmai de aceea, sînt de părere alți participanți la discuție, alimentele sintetice ce vor fi produse trebuie să fie asemănătoare celor naturale, să aibă toate cele patru gusturi: dulce, acru, sărat și amar.

Mai sînt, însă, și mirosurile, care în natură există într-o gamă foarte bogată și care-și aduc și ele contribuția la varietatea, la savoarele meniu-lui. Unora le place pepenele verde, altora perele. Amîndouă fructele sînt dulci, dar diferă mult prin miros, așa încît savoarele unuia nu poate fi comparată cu a celuilalt. Găstrea mijloacelor care să confere miros și deci savoare alimentelor concentrate ale viitorului este cea mai dificilă sarcină care se ridică în fața celor ce intenționează să le producă. În schimb, grăsimile și hidrații de carbon vor fi mult mai ușor de obținut. Pentru realizarea unor grăsimi echivalente cu cele naturale animale sau vegetale se va recurge la drojdie. O metodă recent elaborată permite ca încă de pe acum să fie obținută în mod artificial o drojdie extrem de bogată în grăsimi.

Așadar, producerea unei hrane artificiale savuroase, ușor de digerat, deloc mai prejos ca cea naturală, pare o intenție realizabilă. Mai mult, sîntem asigurați chiar că pilulele pe care le vom consuma vor fi mai nutritive decît alimentele naturale, intrucît în ele vor putea fi încorporate tot ce le lipsește acestora din urmă: unele vitamine, săruri și alte substanțe necesare organismului.

Tainele celui de al doilea război mondial (VI)

LOVITURA DE MĂCIUCĂ DIN ARDENI

În ultimii ani Adolf Hitler părăsise rareori marele cartier general de lângă Rastenburg. Izolat prin beton și sîrmă ghimpată de restul lumii, rămînea acolo săptămîni de-a rîndul fără să aibă cea mai vagă idee despre evenimentele din Germania. Numai frontul îl interesa. Exclusiv frontul. Despre situația din țară afla doar prin intermediul celor din preajma lui... Iar aceștia știau ce trebuie să-i spună și ce nu...

Intr-o zi din toamna lui 1944 Hitler își schimbă totuși itinerariul obișnuit și trecu prin Berlin. Surprins de amploarea distrugerilor pricinuite de bombardamentele aviației inamice, își întrebă enervat aghiotantul:

— De ce n-am fost informat pînă acum despre asta?

Generalul Burgdorf, aghiotantul șef al Führerului, îngăimă ceva îninteligibil. Nu voia să-și asume greșelile altora...

În cele din urmă Hitler trebui să-și părăsească totuși biroul. Trupele rusești intraseră în Prusia Orientală și se apropiau de Rastenburg; era primejdios să mai rămînă acolo. Planul mai întii să-și transfere cartierul general lângă Berchtesgaden, în sudul Bavariei ori în vest. În Schleswig-Holstein. Dar pînă la urmă se mulțumi cu cancelaria Reichului din centrul Berlinului, deși adăpostul subteran nu fusese încă terminat.

„Arma secretă V-3”

Hitler ordonase ca în biroul lui să fie instalat un aparat de proiecție. Deși vizionase de multe ori filmul, voia să-l mai vadă o dată. Și îi chemă și pe generali, ca să-l vadă și ei pentru a nu știu cîta oară... Să știe ce sfîrșit tragic îi așteaptă pe cei care ar îndrăzni să mai pună la cale un complot împotriva lui.

Pe ecran se desfășura ultimul act al evenimentelor din 20 iulie. Complotiștii Hoepfner, Hase, Witzleben și încă alte cinci căpetenii ale atentatului neizbutit se aflau în fața tribunalului militar. În sala de judecată domnea o dezordine de nedescris. Președintele tribunalului sărea de la locul lui, gestuțuța, rîcnea... Rîcneau și jurații și procurorul... Glasurile acuzațiilor se pierdeau în acest haos.

Aghiotantul Burgdorf privea cu coada ochiului spre Hitler. Acesta urmărea ecranul și clătina din cap cu vădită mulțumire. Ori poate că îi tremura capul, căci boala de care suferea progresă rapid...

În secvența următoare condamnații erau duși spre locul de execuție... Execuția avea loc într-o încăpere care semăna cu un abator: pereții cenuși cu cîrlige ascuțite înfipte în ei, de felul celor de care se agață vitele tăiate... Din nou generalul Hoepfner, cu fața schimonosită de groază... Cîțiva vlăjgani S.S.-iști îl înșfacă de brațe și îl agață cu maxilarul de un cîrlig... Dar îi lasă picioarele sprijinite de o bancă. Apoi, unul dintre călăi trage încet banca de sub el ca să-și prelungească cît mai mult chinurile. În același fel au fost executați și ceilalți osîndiți...

În încăpere se aprinse lumina... Hitler mai păstra încă întipărită pe față o expresie de bucurie plină de cruzime. Avea o paloare cadaverică și zimbea. Generalii se ridicară tăcuți de pe scaune... Se ridică și Hitler. Cu mîna sănătoasă o sprijinea pe cea stîngă care-i tremura. Continuîndu-și parcă gîndurile cu voce tare, rosti tunător:

— După complot au fost executați patru mii nouă sute optzeci de inși... E exactă cifra, Burgdorf?

— Da, încuviință aghiotantul.

Generalii se îndreptară imediat spre ușă și părăsiră în grabă cabinetul.

— Ia spune, Burgdorf, feldmareșalul Rommel a fost și el implicat în complot? — continuă Hitler să întrebe.

— Da, avea de gînd să deschidă Frontul de vest inamicului...

— În acest caz să procedez ca feldmareșalul von Kluge... De asta te vei ocupa tu, Burgdorf... Acum am însă nevoie de Guderian și de Skorzeny... Bormann și Himmler să coboare și ei în adăpost.

Generalul Burgdorf îl înțelegea de la jumătatea cuvintului pe Hitler. Așa încît înțelese și acum exact ce voise să-i spună. Curînd după atentatul din 20 iulie, feldmareșalul Kluge, despre care pomenise Führerul, fusese chemat de pe front la cartierul general al lui Hitler ca să dea explicații. Convins că i se apropia sfîrșitul, Kluge băuse, în timp ce se afla la bordul avionului care-l ducea spre Berlin, o fiolă de otrăvă...

Von Stülpnagel, guvernatorul general al Franței, procedase altfel după ce părăsise Parisul. În drum spre Berlin hotărîse să se împuște; oprise mașina, se suise pe un pod și își trăsese un glonte în cap. Dar nu izbutise decît să-și ia vederea. Șoferul îl scosese din apă și îl transportase la spital. Curînd fusese și el executat... Dacă Hitler ar fi vrut ca Rommel să fie executat, ar fi spus, desigur: „Procedați cu el cum

20 iulie 1944, ora 12 și 42 de minute. Bomba a explodat, dar Hitler a scăpat din nou

ar să procedați cu generalul Stülpnagel...” Dar n-a fost așa... Însemna deci că feldmareșalul trebuia să ia singur otrăvă...

Cînd Guderian intră în cabinet, Hitler îl întrebă imediat în ce stadiu se afla acțiunea de formare a diviziilor de Volksgrenadiere. Himmler tocmai coborîse și el în buncher și-l privea pieziș pe Guderian; după executarea lui Fromm, comanda armatelor de rezervă îi fusese încredințată lui Himmler. Atunci de ce îl ignora Hitler pe el și-l întreba pe noul șef al statului major?... Guderian nu avea de loc intenția să se pună rău cu atotputernicul comandant al detașamentelor SS, așa încît răspunse cu multă diplomatie:

— Acțiunea se desfășoară cu succes. Amănunte vă poate da domnul Reichsführer Himmler...

În realitate, în formarea diviziilor de Volksgrenadiere nu se înregistrase și nici nu se întrevădea obținerea vreunui succes. Așa-numitele divizii de grenadierii populari ofereau un spectacol jalnic; erau alcătuite din răniți ieșiți din spitale, din soldați recuperați din marină și aviație, din contingente vechi și foarte tinere de la 16 ani la 60. Aceștia își spuneau ironic „arma secretă V-3”.

Cînd primele divizii de Volksgrenadiere ajunseră pe Frontul de vest, combatanții se predară în masă. Încercînd să stăvilească dezertarea, cînd ajungeau în linia întii comandantii lor, ofițeri de carieră, confiscau soldaților cămășile

și prosoapele albe; fără ele era greu să se predea. Dar acest lucru nu putea fi adus la cunoștința Führerului...

Numai o singură armată de tancuri, alcătuită din tineri hitleriști, prezenta o anumită importanță. Noua armată era instruită lângă Hamburg și Hitler își punea mari speranțe în ea.

Himmler începu să-l informeze pe Hitler. Mai întii aminti în treacăt, prudent, că în Volksgrenadiere se înregistrează cazuri de dezertare, dar că ordinul privind împușcarea familiilor celor ce dezertează va da, fără îndoială, rezultatele scontate...

— Iar dezertorii să fie spînzurați de felinare! — adăugă Hitler. Burgdorf, dă dispoziții.

Întinzîndu-și spre Führer gîtul de bovină, Bormann rosti:

— Am și pregătit, excelență, un ordin către armată; ostașii trebuie să distrugă pe teritoriul german tot ce ar putea fi de folos inamicului.

— Da, da... să se aplice tactica pămîntului ars, așa cum s-a procedat în Rusia—observă Hitler cu glas scăzut... Să

lui Linz o uzină subterană pentru fabricarea armei secrete. De s-ar termina mai repede! Abia aștepta să-și vadă dușmanul înșfăcat de gîtlej. Pînă atunci însă nu trebuia să stea cu brațele încrucișate. În caz extrem se va instala într-o regiune inaccesibilă în Alpi, unde va construi o fortăreață militară pe care, în sinea lui, o numea „reduta din Alpi”. Era ultima lui speranță. Deocamdată însă se gîndea la Ardeni.

Hitler începu să dezvolte planul contraloviturii pe care voia s-o dea Occidentului. Se înflăcăra din nou. Ochii i se însuflețiră, iar în glas se deslușeau obișnuitele-i note metalice.

Guderian cunoștea de-acum amănunțit planul operației din Ardeni; la marile stat major se lucra la elaborarea lui concretă. Himmler și Bormann erau și ei la curent cu proiectul. Doar Skorzeny nu știa despre ce era vorba. Dar Hitler nu vorbea, evident, numai pentru el. Avea nevoie de un auditoriu în prezența căruia să poată improviza.

Pe Frontul de vest urmau să aibă loc evenimente importante. Două armate de tancuri germane, alcătuite din circa trezeci de divizii, aflate în curs de organizare, trebuiau să treacă fulgerător la ofensivă ca să scoată de pe poziții trupele anglo-americane. Inamicul avea dificultăți mari cu aprovizionarea. Dacă trupele germane vor ajunge la fluviul Meuse, vor străpunge fortificațiile de acolo și, înaintînd spre nord, vor cuceri Anversul, gruparea de armate anglo-americane din Europa va fi înfrîntă.

— Voi face din nou uz de politica verificată a Blitzkriegului — observă Führerul. Voi da o lovitură bruscă și nimicitoare. Vom arunca în luptă două mii de avioane noi cu reacție... Tancurile Pantera și Tigru ne vor ajuta să preluăm inițiativa în Vest... Voi sili Occidentul să încheie pace cu Germania și în felul acesta, în cîteva luni, voi îndepărta primejdia din Răsărit...

Căci în timp ce pune la cale contraofensiva din Ardeni, Hitler continua să se gîndească și la Frontul de răsărit. Pe măsură ce vorbea căpăta parcă forțe noi, glasul îi devenea și mai puternic, chipul i se colora; nu mai părea un om bolnav și neputincios.

— Panica și acțiunea fulgerătoare vor constitui arma noastră, își continuă Hitler ideea. De primul obiectiv te vei ocupa dumneata, Otto Skorzeny. Vei forma o brigadă de tancuri, îți vei alege numai ofițeri care vorbesc curent engleza, vei echipa ostașii cu uniforme americane și vei stîrni panică în rîndurile dușmanului... Va trebui să cucerești podurile dintre Namur și Maastricht... Treci imediat la acțiune!... Tancurile și mașinile vor fi și ele de proveniență americană!...

Evident, contraofensiva din Ardeni a lui Hitler era agonia de ultimă clipă a fascismului german, rînit mortal în Răsărit... Dar în agonie fiara poate fi cumplit de primejdioasă... Asupra armatelor aliaților occidentali plana primejdia unei înfrîngerii militare.

I. Korolkov

(Va urma)

Tinerii de sub 20 de ani și cel de 62 de ani

Sfârșitul stagiunii de balet a fost marcat vara aceasta la Moscova de un eveniment important: crearea unei trupe de balet modern, puse sub conducerea lui Igor Moiseev.

În consecință, noua trupă nu va prezenta decât opere noi. La pregătirea premierei și-au dat concursul unii din cei mai buni coregrafi sovietici, Kasian Goleizovski și Oleg Vinogradov, reprezentanți ai tendințelor moderne în dans. Din cuprinsul primului program spicuim: „Fuga”, pe muzică de Liszt și Chopin, suita „Poezia sentimentelor” scaldată de suflul „Romanțelor fără cuvinte” ale lui Mendelsohn, „După lectura lui Dante”, dans pus în scenă de Moiseev pe muzică de Chopin, alegoria „Dragostea, Binele și Răul” pe muzică de Mozart, elegantele compoziții „Efemere” de Prokofiev cărora Kasian

G. Dediuhina, P. Korogoški și V. Hrapov într-un dans pe muzică de Mozart

Marea majoritate a componentelor noii trupe are mai puțin de 20 de ani. Cei mai mulți dintre ei mai studiau încă recent în școlile de coregrafie din Leningrad, Moscova, Perm, Baku. În ciuda lipsei lor de experiență, proaspeții artiști au produs însă senzație la Moscova și în alte orașe: Smolensk, Iaroslavl, Sverdlovsk. Căci, la 62 de ani, director al Ansamblului de dansuri populare, cu o faimă universală bine stabilită, Igor Moiseev i-a lansat pe un făgaș artistic original.

— Grupul nostru — a declarat el vorbind unui reporter despre noul său născut — aduce un element inedit în baletul sovietic. Numărul anilor și inerția trecutului nu au nici o importanță pentru noi. Nu avem intenția să apărăm generațiile care ne-au precedat; scopurile noastre nu sînt defensive, ci țintesc înainte, sînt încordate în căutarea noului. Pentru reinnoirea și îmbogățirea repertoriului nostru e nevoie de genuri noi, de forme noi.

Goleizovski le-a dat o subtilă formă plastică, „Păstorul și nimfa”, alt dans pus în scenă de Moiseev etc.

Publicul a făcut o primire extraordinară acestui tânăr vlăstar al baletului sovietic.

CINEMA

Eșecul planului Eins-Zwei-Drei

La începutul anului 1943, situația armatei iugoslave de eliberare era critică. Teritoriul eliberat între 1941 și 1942 în urma insurecției populare și a luptei duse de partizani se restrânse puțin câte puțin, sub prestunea armatelor germane, sprijinite de divizia italiană „Murge”, de contingente de ustași, fasciștii locali ai lui Ante Pavelici și de grupurile așa-numiților cetnici, care la început se împotriveau ocupanților nazisti, dar mai târziu, din ură față de comunism, au trecut de partea lor și a italienilor.

Forțele inamice astfel reunite, totalizând aproximativ 200.000 de oameni, reușiseră să izoleze grosul armatei conduse de mareșalul Tito între lanțul munților Prenj și linia fluviului Neretva. „Grosul” număra maximum 20.000 de oameni: în ultimele luni mulți ostași căzuseră în lupte sau răpuși de epidemia care bîntuia în rândurile partizanilor. În această situație critică rămînea o singură ieșire: armata trebuia să-și croiască drum pînă la fluviul Neretva și, cum toate podurile fuseseră distruse, să-l forțeze, asigurînd totodată transportul bolnavilor de tifos și al celor patru mii de răniți care, din dispoziția mareșalului Tito, trebuiau salvați cu orice preț. Numai așa putea fi evitată distrugerea totală prevăzută în planul Eins-Zwei-Drei,

pus la cale de Hitler și de generalul Warlimont, plan care prevedea exterminarea pînă la unu a partizanilor și suprimarea fizică a conducătorului lor. Ieșiți din încercuire, partizanii din Croația urmau să se unească cu cei din Muntenegru și să continue lupta. Era o încercare disperată, dar ea trebuia făcută. Și partizanii au făcut-o, între 9 februarie și 21 martie 1943, înții invingînd divizia „Murge” și contingentele de ustași, apoi respingînd și dezorganizînd atacurile forțelor blindate germane, și, în fine, lichidînd grupurile de cetnici, după trecerea fluviului pe un pod improvizat. Purtată în condiții de unu contra zece și încheiată victorios, „bătălia de pe Neretva” sau „bătălia pentru răniți”, cum i-a spus mai târziu poporul iugoslav, rămîne una dintre paginile cele mai eroice din istoria luptelor pentru libertate din cursul celui de al doilea război mondial.

După un sfert de secol, acele zile de neuitat revie într-o grandioasă evocare cinematografică al cărei „comandant” este regizorul Veljko Bulajic. Bulajic comandă o uriașă concentrare de forțe umane și materiale: jumătate de milion de figuranți, cinci mii de ostași din armata iugoslavă, sute întregi și poduri construite special, sute de tunuri, tancuri și care blindate aruncate în Neretva, flotile de avioane, tone de explozibil, nenumărate echipe de tehnicieni și consultanți. Și cinci vedete de mare „calibru”: americanul Orson Welles, germanul Curd Jurgens, rusul Serghei Bondarciuk, italianul Franco Nero și — unică protagonistă feminină — Silva Koscina, frumoasa vedetă italiană de origine iugoslavă.

(După „Sovetski Ekran”)

Un artist al aventurii

După Omul-amfibie și Cum te numești acum? regizorul Vladimir Cebotarev turnează un film al cărui erou este un celebru terorist, aventurier și complotist rus, din primele decenii ale secolului nostru: Boris Savinkov. Va fi un film de aventuri politice, care va evoca una dintre cele mai strălucite operații ale contra-spionajului sovietic, efectuată la începutul deceniului al treilea sub conducerea lui Felix Dzerjinski.

Cine a fost Boris Savinkov? „Un artist al aventurii”, cum l-a numit Lunacearski, un om căruia toată viața i-a plăcut să umble pe marginea prăpastiei. Începînd prin a milita în mișcarea social-democrată spre sfârșitul secolului trecut, el a cedat ulterior spiritului de aventură și a trecut la socialiștii-revoluționari. Ia parte la asasinarea unor înalți demnitari țariști și conduce atentatele împotriva ministrului de interne Plevve și a marelui duce Serghei Alexandrovici. În timpul reacțiunii „stolipiniste” (perioadă de crunte represalii, declanșată de ministrul Stolipin) care a urmat revoluției din 1905, Savinkov publică două romane: Calul alb și Ceea ce n-a fost, semnate cu pseudonimul V. Ropsin. Cărțile marchează renunțarea autorului la lupta revoluționară.

În vara anului 1917, Boris Savinkov devine ministru de război în guvernul provizoriu al lui Kerenski și face legătura între acesta și generalul țarist Kornilov, care pregătea o lovitură contrarevoluționară.

Victoria Marii Revoluții din Octombrie îi înverșunează pe Savinkov. El conduce organizația contrarevoluționară „Uniunea pentru apărarea patriei și a libertății”, organizează un șir de comploturi și de revolte. În 1918, după eșecul lor, fuge în străinătate. La Paris înființează centrul de presă antisovietic „Uniunea”. Încearcă să readucă la putere guvernul provizoriu, inspiră campania generalului polonez alb Bulak Balakoviici împotriva Republicii Sovietelor (1920).

Felix Dzerjinski a ținut să-l prindă viu pe acest dușman atît de inteligent și de activ și să-l judece ca contra-revoluționar într-o operație impecabil pusă la punct — veritabil meci al inteligenței — acest maestru al intrigii, al conspirației și al complotului, este convins să revină clandestin în Rusia, despre care i se spusese că e gata să se revolte. Dar în clipa cînd trece frontiera este arestat.

Atitudinea lui din timpul procesului îl salvează de la pedeapsa capitală Savinkov e condamnat la zece ani de închisoare, dar în 1925 se sinucide.

Această personalitate puternică și drumul ei spre eșec l-au interesat enorm pe Vladimir Cebotarev. Regizorul își propune să refacă cu maximum de veracitate istoria lui Boris Savinkov, bătăliile secrete pe care le-a purtat.

Leu cu „două trepte”

ACTORI ȘI ROLURI

„Nu-l omoriți pe țigan!”

În orașelul Viazniki de lângă Gorki trăiește o mare familie de țigani: bunici, părinți și zece copii, oameni harnici și veseli, care păstrează cu dragoste tradiția artistică transmisă din moși-strămoși. Le-a mers vestea de meșteri ce sînt în interpretarea cîntecelor și dansurilor țigănești.

Într-o zi, la poarta Vasilievilor — acesta-i numele familiei — s-a oprit un automobil din care a coborît un bărbat tânăr. Prezentările au fost scurte:

— Eu sînt Edmond Keosaian, regizor de film. Caut un interpret pentru un rol foarte important și am auzit că l-aș putea găsi în familia dumneavoastră.

Probele au ținut o noapte întreagă. S-a cîntat, s-a dansat, iar a doua zi Keosaian s-a întors la Moscova însoțit de Vasea Vasiliev: 15 ani, înalt, subțire, mobil ca argintul viu, cu ochii și părul ca smoala; știa să cînte, să danseze, să se bată, să călărească.

Așa a fost, în fine, găsit, acum doi ani, interpretul lui Iașka țiganul din filmul Răzbunătorii; pînă la el se prezentaseră 9500 de candidați!

Vasea a făcut o adevărată pasiune

pentru personajul său și aspira să-l semene nu numai pe ecran, ci și în viață. Încîntat de descoperirea lui, de ușurința cu care Vasea a intrat în rol, Keosaian încă nu bănuia ce cuvînt greu va avea de spus tînărul interpret, un cuvînt care avea să schimbe soarta filmului.

Filmările mergeau strună. Scenă cu scenă, acțiunea se înlanțuia, se închea și se îndrepta spre final. Iar finalul era crud pentru Iașka: trebuia să moară.

În acele zile Vasea Vasiliev devenise de nerecunoscut. Posac, nervos, nu se mai putea lucra cu el. O dată n-a mai rezistat și izbucnind în lacrimi l-a rugat pe Keosaian:

— Nu-l omoriți pe Iașka țiganul! Lăsați-l să trăiască!

Indușiat înții de atașamentul interpretului față de erou, Keosaian a înțeles imediat că Vasea îi dăduse de fapt o sugestie prețioasă: într-adevăr, Iașka nu trebuia să moară. Filmul a fost modificat.

Acum Răzbunătorii își continuă aventurile într-o nouă serie, spre marea bucurie a tinerilor spectatori care asaltează studioul cu scrisori de mulțumire pentru viața cruțată a lui Iașka (Răzbunătorii a fost turnat după o carte foarte populară printre copiii sovietici, Drăcușorii roșii, după care s-a mai făcut un film cu același titlu în carte și în primul film Iașka moare).

Cît despre Vasea Vasiliev, el s-a consacrat definitiv carierei artistice: a fost primit în trupa teatrului „Romen” din Moscova.

arta

a

IMUNOLOGIE

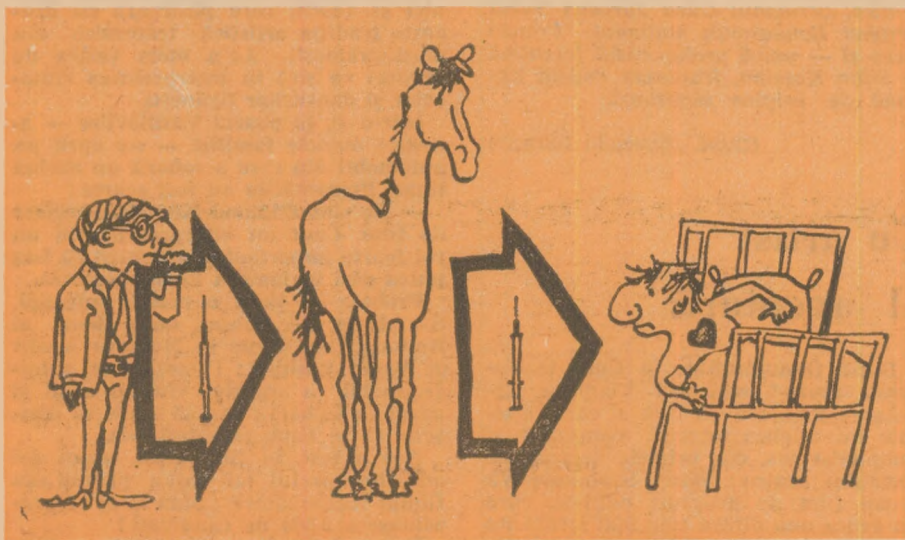
Încătușarea limfocitelor

Deși transplantarea de organe a înregistrat progrese imense în ultimul timp, ea se izbește încă de o mare dificultate: tendința organismului de a nu accepta țesuturi străine, de alt „tip”. De aceea, specialiștii caută să pătrundă secretele acestei comportări și să găsească mijloacele cele mai eficiente de a împiedica așa-numita respingere a grefelor.

Calea a fost deschisă pe la începutul secolului de biologul rus Iliia Ilici Mecinikov, care ne-a lăsat o descriere pasionantă a primei lui experiențe: „Într-o zi, toată familia plecase la circ, eu rămăsesem singur în fața microscopului, privind la celulele mobile ale unei larve transparente de stea de mare, când deodată mi-a venit o idee. Mi-am spus că celule asemănătoare ar putea servi organismului să se apere contra intrușilor... Am luat câțiva spini de trandafir și i-am introdus pe dată sub pielea unor larve frumoase și transparente ca apa... A doua zi dis-de-dimineț m-am convins că reușisem. Celulele mobile devoraseră spinii.” Continuându-și experiențele, Mecinikov a constatat că, la om, globulele albe ale singelui echivalau cu celulele mobile ale stelei de

cendenții limfocitelor inhibitate ar fi și ei inactivi.

Eficacitatea dozelor mici de ser antilinfocitar constituie marea său avantaj asupra celorlalți agenți care suprimă mecanismul imunității. Radiațiile, agenții de alchilare, antifolicele și anticorpii toxici au cu toții efecte nefavorabile asupra proliferării celulelor și proceselor metabolice. Experiențe comparative cu raze Roentgen și ser antilinfocitar au arătat că amândouă favorizează supraviețuirea grefei, dar că primele tulbură definitiv capacitatea animalelor de a produce anticorpi, făcându-le deci deosebit de sensibile la infecții. Rezultatele clinice obținute în grefele renale sînt atât de încurajatoare, încît s-a recomandat folosirea sistematică a serului și în cele cardiace.

mare. El le-a numit fagocite (de la „phagein” = a mânca și „kytos” = celulă) și le-a atribuit un rol de protecție a organismului prin înglobarea și distrugerea invadatorilor acestuia: microorganisme sau alți agenți dăunători.

Ulterior s-a descoperit că unele globule albe, și anume limfocitele (care se găsesc și în sistemul limfatic, după cum le-o spune și numele, nu numai în sânge), atacă altfel: cînd în organism pătrunde un antigen (orice proteină străină nedorită), ele îl fac inofensiv prin intermediul anticorpilor specifici pe care-l produc. Aceștia din urmă continuă să persiste și după ce și-au îndeplinit misiunea, fiind gata să reacționeze cu antigenul și să-l neutralizeze ori de câte ori își face apariția. Înseamnă că organismul a dobîndit imunitatea la antigenul respectiv.

Prin deceniul al cincilea s-a observat, însă, că limfocitele nu pot deosebi o bacterie ori un virus patogen de un țesut introdus în organism în scopuri terapeutice și că distrug orice proteină străină. În cazul bolilor infecțioase ele au deci un rol pozitiv, iar în cazul grefelor unul negativ fiind responsabile de respingerea acestora.

Rezulta limpede că inactivarea temporară a limfocitelor avea toate șansele să contribuie la „prinderea” grefelor. Acest raționament a dus la prepararea serului antilinfocitar, în care se pun mari speranțe și pe bună dreptate, se pare. Cum se procedează în practică? Se injectează unui cal limfocite umane provenite din ganglionii limfatici, splină și timus. Conform mecanismului descris mai sus, animalul produce anticorpi îndreptați împotriva acestor celule. După extragere și purificare, serul din sângele calului este injectat bolnavului înainte și după operația de transplantare a unui organ. Anticorpii antilinfocitari pe care-l conține suprimă pentru un timp acțiunea limfocitelor, ceea ce permite grefei să se adapteze în liniște la noile condiții.

Asupra modului în care acționează serul antilinfocitar nu există încă o certitudine. Unii cercetători cred că el modifică membrana limfocitelor în așa fel încît aceasta nu mai răspunde la provocarea antigenului. După alte experiențe, serul „îmbracă” celulele punîndu-le astfel în imposibilitatea de a reacționa. Interesant este că, în experiențe pe animale, grefele au continuat să trăiască și după întreruperea timpurie a tratamentului cu ser, deși uneori în organism nici nu mai persistau anticorpi de cal. Se presupune că des-

Înseamnă, oare, aceasta că problema e soluționată? Încă nu. În privința dozării se tatonează: prea puțin ser duce la respingerea grefei, prea mult la pericol de infecții, lezarea altor celule vitale, degenerarea grefelor prin apariția de anticorpi îndreptați chiar în contra serului. Nici soarta pe termen lung a bolnavilor tratați cu acest imunosupresor nu poate fi prevestită.

În ultimele luni serul antilinfocitar pare că își lărgeste domeniul de aplicație. Experimental el s-a dovedit a fi eficient în tratamentul artritelor reumatoide și, mai cu seamă, toxic pentru limfocitele provenite de la bolnavi cu leucemie. „Nici una din acțiunile cunoscute ale serului antilinfocitar nu vine să contrazică marile speranțe pe care ni le-am pus în utilitatea lui clinică”, afirmă unul din cei mai distinși imunologi.

DISCUȚII

Grefele cardiace

— cînd și cum

Cea mai senzațională realizare medicală a secolului o constituie, îndubitabil, transplantarea cardiacă. De la prima transplantare, efectuată de profesorul Barnard la clinica din Capetown, pînă la a 29-a, anunțată acum cîteva zile, discuțiile în jurul acestui subiect s-au desfășurat și se desfășoară pe un fond extrem de animat.

Un corespondent al revistei *Novoe vremia* s-a adresat profesorului Gleb Soloviov, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S., reprezentantul Uniunii Sovietice la conferința ținută în lunie la Geneva, sub egida O.M.S., cu rugămintea de a-și spune părerea despre lucrările acestei întruniri.

Coroborînd concluziile conferinței internaționale consacrate „Științei biomedicale și problemei experiențelor pe om” convocată la Paris în octombrie trecut, conferința de la Geneva — a arătat prof. Soloviov — a considerat că operația este admisibilă în cazul cînd bolnavul e condamnat, cînd nici un mijloc terapeutic, nici o intervenție

chirurgicală nu-l poate ameliora starea. Operația se efectuează cînd există speranța că bolnavul va trăi după transplantare mai mult decît fără transplantare. „Nu se poate proceda la operație decît în instituții cu cadre care se ocupă în permanență de problemele cardiologice, imunologice, neuropatologice și de chirurgie cardiacă”.

În același timp, conferința de la Geneva a subliniat că sînt contraindicați pentru operație bolnavii bătrîni suferind de ateroscleroză avansată și cei cu scleroză pulmonară. Infarcturile, a precizat profesorul Gleb Soloviov, nu sînt o condiție suficientă pentru o transplantare decît atunci cînd leziunile grave ale mușchiului cardiac, de origine coronariană sau necoronariană, duc la o decompensație ireversibilă. Astfel de boli sînt frecvente în Africa de Sud și în America Latină.

O altă problemă complexă este aceea a donatorului. Consimțămîntul său e obligatoriu, iar dacă moartea survine subit trebuie obținut consimțămîntul rudelor. Numai un grup de medici competenți poate constata moartea ireversibilă și definitivă a creierului. În mod obligatoriu, a arătat prof. Soloviov, inima donatorului trebuie să se afle într-o stare apropiată de cea normală. Trebuie să se facă determinări prealabile ale tipului muscular și să se găsească cel mai bun donator posibil.

La propunerea noastră, a spus în încheiere profesorul Soloviov, conferința a inclus în comunicatul său punctul că două echipe diferite și independente de medici trebuie să procedeze la reanimarea bolnavului și la constatarea morții donatorului. Această împărțire corespunde exigențelor deontologiei medicale și garantează că vor fi luate toate măsurile posibile pentru a conserva viața donatorului potențial.

În cursul unei conferințe de presă, profesorul belgian Marcel Florin, președintele Organizației internaționale a științelor medicale, care a prezidat conferința de la Geneva, a declarat că unul din obiectivele principale ale întrunirii a constat în interzicerea transplantărilor cardiace efectuate de chirurghi fără experiență și fără mediul necesar unei astfel de intervenții.

GENETICĂ

Un monument pentru drosofila

Atunci cînd, la 461 de ani de la înhumare, specialiștii au deschis mormintul lui John Talbot, primul duce de Shrewsbury, au putut constata cu uimire că prima și a doua falangă a degetelor omului de stat englez erau sudate. Ceea ce i-a uimit, însă, și mai mult a fost faptul că unul din descendenții săi aflați de față prezenta aceeași anomalie, cu toate că de atunci familia înregistrase paisprezece generații! Dar nu numai caracteristicile fizice exterioare sînt moștenite de la predecesori (dinastia Habsburgilor a arborat faimoasa ei buză, proeminentă de-a lungul multor secole), ci și structura scheletului, grupurile și calitățile sanguine, înclinația spre anumite boli, ba chiar particularitățile de reacție la diferite gusturi. Care sînt, însă, factorii care determină menținerea și schimbările indicilor ereditari?

Model, prezentat la o expoziție, al celebrei duble spirale a acidului dezoxiribonucleic

Brno, în Cehoslovacia, primele rezultate ale experiențelor sale în domeniul geneticii, efectuate cu mazăre. Înainte

S

Știința

De el se credea că însușirile părinților se combină în descendenți asemeni laptelui cu cafeaua, că indicii ereditari „solvabili” ar dispărea o dată cu timpul. Mendel a dovedit, însă, că din încrucișarea mazărei verzi cu cea galbenă nu rezultă o specie intermediară galben-verde, galben pătat cu verde sau invers. Prima generație se prezenta galbenă, a doua comporta mazăre de două culori în proporția trei galbene una verde, iar în a treia mazărea verde era „pur singe”; cea galbenă era în proporție de o treime, celelalte două treimi împărțindu-se în mod egal în verde și galbenă. De unde concluzia că indicii nu fuzionează, nu se adună și nu se împart, ci se conservă în întregime repartizîndu-se între diverșii descendenți.

Așadar, „programul” viitorului organism este trasat pe structurile intracelulare, prin mijlocirea unui „cod chimic”. Iar aceste structuri nu sînt decît lanțurile de cromozomi, compuse din mii de gene. În vederea descifrării structurii lor, oamenii de știință actuali au recurs la atomii marcați, la microscopie electronică și la analiza chimică, care au permis precizarea vizuală a poziției genelor în lanțul cromozomilor. S-a stabilit, astfel, că gena se prezintă ca o structură biochimică cu bază azotată și că diversele combinații ale acestor baze în molecula acidului dezoxiribonucleic constituie ceea ce se numește informația genetică cuprinzînd toate amănunțele referitoare la ereditate, ca de pildă în cazurile amintite mai sus: culoarea mazării sau falangele sudate. Pînă nu de mult, gena era considerată ca o parcelă indivizibilă și invariabilă a eredității. La răsturnarea acestei concepții a contribuit academicianul sovietic Nikolai Dubinin care a demonstrat prin experiențe cu musca drosofilă că gena poate fi divizată și că, sub influența radiațiilor, ea poate fi schimbată. Descoperirea i-a adus savantului premiul internațional Rockefeller.

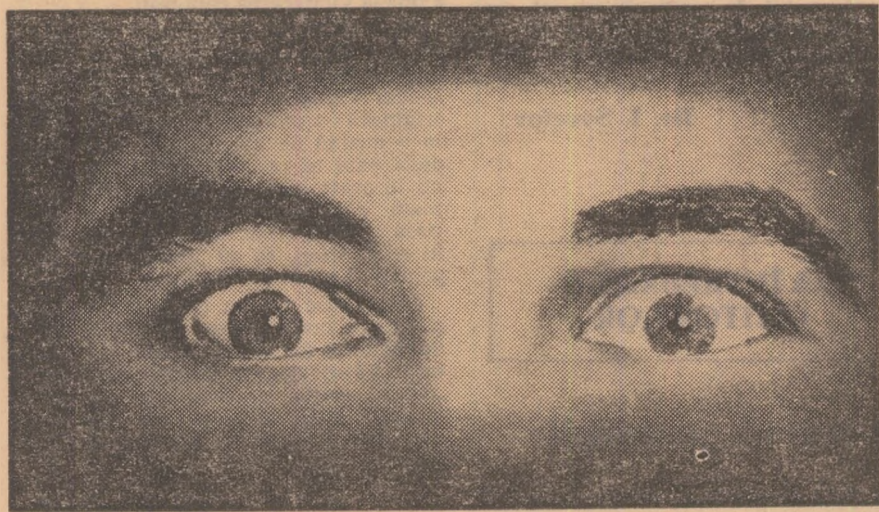
Care sînt aplicațiile practice ale concluziilor teoretice ale geneticii, știința eredității? Iată doar cîteva dintre ele. Penicilina și alte antibiotice au salvat milioane de vieți amenințate de maldii infecțioase. Dar microscopica ciupercă din care se extrage penicilina este foarte puțin productivă, așa încît geneticienii s-au străduit să obțină, prin iradierea ei, o nouă specie — de 500 de ori mai prolifică decît cea naturală. Lucrările au necesitat doar 10 ani, în timp ce dacă s-ar fi recurs la selecția tradițională ar fi fost necesare cîteva secole! Un alt savant sovietic, V. Jdanov, a obținut prin intermediul neutronilor rapizi, al razelor ultraviolete și substanțelor chimice o specie de ciupercă producătoare de eritromicină, antibiotic care distruge microbii rezistenți la penicilină. Tot genetica a reușit să obțină și specii extrem de productive de bacterii care elaborează lisina, un aminoacid care, adăugat furajelor, face să crească greutatea vitelor cu 25 la sută. Cu prilejul unui interviu, un ziarist s-a adresat glumind acad. Dubinin: „Pînă la urmă genetica o să reușească să transforme musca drosofilă într-un elefant!” La care savantul a răspuns zîmbind: „O să vină și ziua cînd știința va reuși să transforme o muscă sau un alt organism viu într-o altă specie. Pînă una alta, pentru aportul adus științei, drosfila noastră ar merita un monument asemănător celui pe care Pavlov l-a ridicat cîinilor lui”.

BIOLOGIE

Schizofrenia,
o ecuație
cu mai multe
necunoscute

- Bună ziua.
- Bună ziua
- Numele dumneavoastră?
- Nabucodonosor.
- Vîrsta?
- 4000 de ani.
- Ocupația
- Regele Babilonului.

Ne putem opri aici; e limpede, avem de a face cu un caz tipic de schizofrenie. Dar schizofrenicii nu sînt numai cei care se cred fie nepotul lui Alexandru

Macedon, fie inventatorul teoriei relativității etc., ci și unii indivizi aparent departe de orice bănuială de această natură, dar care la un moment dat percep o senzație neplăcută într-un organ intern perfect sănătos, firile închise, timorate... Schizofrenia se dezlănțuie brusc sau decurge lent și poate dura ani de zile cu modificări psihice la prima privire aproape imperceptibile.

Schizofrenia este o boală a creierului. Numele i se trage de la cuvintele grecești „schizis” — despicare și „phren” — diafragmă, în care, după părerea vechilor greci, se ascundea sufletul. În felul acesta schizofrenia s-ar traduce prin „despicarea psihicului”. Ea se manifestă în fel și chip. Astfel, un bolnav care la început pare obtuz, răspunzînd cu mari dificultăți la cele mai banale întrebări, pe neașteptate dă un răspuns ce ar putea veni din partea unui interlocutor foarte înzestrat. Sau, un individ neobișnuit de calm devine dintr-odată nespud de agitat. Modul de a reacționa al schizofrenicilor este și el neobișnuit, surprinzător. Iată un exemplu. Bolnavul G. din Moscova e de meserie lăcătuș. A absolvit o școală profesională. E manierat, mal mult, afectat și se comportă foarte ciudat: la fiecare minut se ridică și salută, apoi se scuză că nu poate face acest lucru mai des. E politicos, amabil, corect. Discută cu toată lumea, ceea ce nu-l

împiedică, însă, să fie tot timpul crispat, circumspect, agitat. Se consideră mai mare peste „depozitele de schele”. Crede că are 2000 de ani. Rugat să interpreteze proverbul „Cine s-a fript cu ciorbă suflă și în iaurt”, răspunde: „Este numele unei uniforme care, speriată de ceva, se apără camuflîndu-se”. Iar proverbul rusesc „Cioburile au viață lungă” îl talmăcește astfel: „Ele pot să trăiască un secol ca vase întregi și încă pe-atît după ce au fost sparte, tînzînd spre o altă existență intrucît au molecule”. Ori încă un model de raționament pe care nu și-l poate permite un om sănătos: „Bărbieritul zilnic e plictisitor, de aceea n-am să mă bărbieresc. Dar intrucît este necuviincios să te duci la serviciu nebărbierit, n-am să mă mai duc la serviciu.”

Pe de altă parte, schizofrenicii pot soluționa probleme matematice de multe ori mai bine decît oamenii perfect sănătoși, pot memora un volum mare de cuvinte și numere. Pot fi, de asemenea, șahiști neîntrețuși.

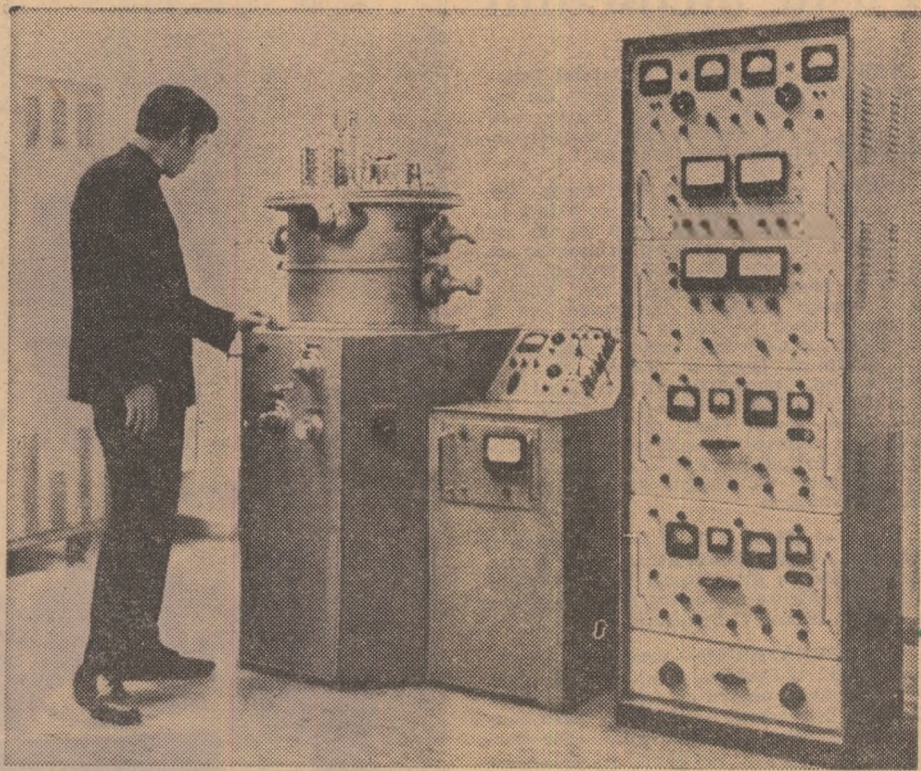
Gama stărilor patologice este în schizofrenie foarte largă, dar toate manifestările au un element comun: debilitarea personalității. Schizofrenicii nu cunosc înlănțuirea logică dintre conduită și evenimentele concrete; îi uimesc pe cei din jur cu indiferența lor totală față de o nenorocire care ar trebui să-i lezeze direct, în schimb suferă zgomotos pentru o nenorocire imaginată. Am putea compara această situație cu somnul obișnuit cînd, așa cum ni se pare tuturor, dispăre conștiința „eu”-ului. Luăm parte la evenimentele neverosimile, ne dăm seama că ceea ce se petrece nu ne privește direct, că sîntem simpli martori ai acestor evenimente și totuși nu putem fugi de ele, ne captivează, ne umplu de groază. Acest coșmar prelungit la infinit este un groaznic flagel în fața căruia omenirea e încă neputincioasă. E adevărat că în multe cazuri boala îmbracă o formă ușoară și mulți din cei atinși de ea continuă să lucreze, să învețe și trec cu succes examene dintre cele mai dificile. Dar și mai mulți rămîn invalizi pe viață. Căci natura bolii este deocamdată necunoscută.

O seamă de fapte culese de diverși cercetători permit totuși să se tragă unele concluzii. Acesta a fost și scopul primului Simpozion internațional dedicat studierii sub aspect biologic a schizofreniei, ținut la Moscova în decembrie 1967. Trăsătura caracteristică a simpozionului a constat în aceea că multiplele moduri de abordare a problemei au fost privite prin prisma agentului material al bolii.

Iată cîteva din ipotezele dezbătute la această importantă întrunire.

Nu de mult, oamenii de știință au descoperit în sîngele unor bolnavi de schizofrenie anumite produse bînuite a fi cauza unor tulburări ale metabolismului. În legătură cu aceasta, savantul sovietic A. V. Snejnevski a afirmat față de un grup de ziaristi care asistau la lucrările simpozionului că experiențele au dovedit o mare asemănare între modificările biologice constatate în sîngele schizofrenicilor și modificările din sîngele animalelor supuse iradierii radioactive. Modificări similare s-au constatat și în sîngele bolnavilor de cancer. Pornind de la aceste constatări, A. Snejnevski a tras concluzia că în clipa cînd organismul atinge un anumit stadiu al evoluției sale, el reacționează la modificările mai pronunțate în procesele biochimice, ceea ce duce la consecințe patologice corespunzătoare. În felul acesta au fost negat concluziile că schizofrenia ar fi o boală pur psihică și de fel biologică.

O altă ipoteză interesantă, care a găsit mulți adepți, a fost avansată de americanul Hoffer și englezul Osmond. În linii mari ea afirmă următoarele: în organismele vii există substanțe biologice active care participă la foarte multe procese ale activității lor vitale, în speță la transmiterea excitației nervoase. Aceste substanțe sînt adrenalina și noradrenalina. În organismele bolnave ciclul obișnuit de transformare a

În multe aparate moderne cum sînt laserele și transistoarele, unele piese sînt acoperite cu o peliculă sau un sistem de pelicule alcătuite din particule fine de diverse metale și materiale. Această operație extrem de delicată și de complicată se realizează într-un mediu steril. Cu ajutorul aparatului „K. V. N — 5” din fotografie, realizat la Institutul de radiotehnică și electronică al Academiei de Științe a U.R.S.S., se poate controla în permanență grosimea straturilor care alcătuiesc peliculele, lucru extrem de important pentru buna funcționare a aparatelor. Tot cu ajutorul acestui aparat se fac și cercetări optice.

adrenalinei s-ar modifica și, în consecință, în una din verigile ciclului s-ar forma în locul substanței inofensive o altă substanță, adrenocrom, ce poate da naștere la tulburări psihice. Deocamdată, ipoteza nu a aflat încă o confirmare directă, ci se sprijină numai pe dovezi indirecte.

Doi cercetători sovietici, Morozov tatăl și Morozov fiul, sînt de părere că schizofrenia ar putea fi provocată de anumiți viruși. Ei au izbutit după îndelungi observații și experiențe să separe din cavitățile rino-faringiană și din lichidul cefalorahidian al unor schizofrenici niște corpusculi asemănători virusurilor. Și cercetătorii din alte țări fac experiențe asemănătoare. Dar cei mai mulți specialiști resping această teorie.

Mai există și multe alte ipoteze, pe care nu le putem aminti. Ele au fost discutate cu multă aprindere în cadrul recentului simpozion, dar pentru moment nu s-a putut realiza o unanimitate de opinii în jurul niciuneia.

În încheiere, cîteva cifre privitoare la raportul dintre numărul îmbolnăvirilor și gradele de rudenie. De la bun început subliniem că aceste cifre nu sînt întotdeauna exacte și variază de la un cercetător la altul. Totuși sînt semnificative. Dacă într-o familie există cîteva cazuri de schizofrenie, verii celor bolnavi sînt și ei predispuși la îmbolnăvire, într-o proporție de circa 2,6 la sută mai mare decît la cei care nu au asemenea rude. Pentru nepoți riscul crește pînă la 3,9 la sută, iar pentru frați pînă la 11—14 la sută. La gemeni proveniți din două ovule probabilitatea îmbolnăvirii crește la 17 la sută, iar la gemenii dintr-un ovul este de 95,5 din 100 de cazuri. Cifrele au fost extrase dintr-o statistică alcătuită de savantul american Kalman și se referă la schizofrenie în general, fără să fie tipice pentru anumite forme ale ei.

OPTICĂ

Mări verzi, albastre,
violete...

Cine are dreptate: poezii, care de cele mai multe ori văd marea albastră, sau geografii, care au botezat întinderile de apă ale globului Marea Neagră, Roșie, Albă, Galbenă?

Să ne închipuim un fascicul de raze luminoase ce cade pe suprafața mării. O parte din ele sînt reflectate de apă, alta păstrunde în adîncul ei, refractîndu-se succesiv și răspîndindu-se în diferite direcții, astfel încît la un moment dat reapare la suprafață. Razele reflectate sînt percepute de ochi aproape nealterate, pe cîtă vreme intensitatea și culoarea celor ce au trecut prin

filtrul lichid depind de modul în care s-au propagat și au fost absorbite de apă. Razele roșii și galbene, de exemplu, (din categoria undelor luminoase lungi) sînt puternic absorbite în stratul superficial de apă. Mergînd în adîncime, absorbția se reduce pe măsură ce lungimea de undă a razelor se scurtează. De altfel, orice scufundător știe că în apă ochiul nu poate să perceapă toate culorile spectrului luminos din masa lichidă și că roșul și portocaliul dispar primele. Apoi galbenul e absorbit treptat de culoarea verde care, la rîndul ei, pălește o dată cu adîncimea. La 60 de metri apa capătă o culoare nedefinită, între verde și albastru, iar la 180 de metri predomină albastrul-violetaceu.

Propagarea razelor luminoase în apă se face de asemenea neuniform: cea mai mică arie de răspîndire o au undele luminoase lungi. Particularitățile acestor două procese, absorbția și propagarea, fac, așadar, ca în partea fascicului luminos refractat în apă și reapărută la suprafață să predominie albastrul și violetul, culori cu o lungime de undă scurtă. Aceste constatări sînt, însă, valabile pentru apa limpede și ele au fost sintetizate de fizicianul indian Raman în teoria culorilor marine pentru cazul particular al apei transparente. Studiînd apele ce conțin diferite impurități, acad. V. Șuleikin precizează că în mările „tulburi” propagarea culorilor roșu, galben și verde se intensifică, așa încît fasciculul reapărut la suprafață le conține în proporție suficientă pentru a fi percepute de ochi. Așa se explică de ce numai apa foarte curată ne apare colorată în albastru, iar cea cu impurități, verzuie sau galbenă.

Dar legile reflecției și refracției determină și culoarea mării privită din exterior. În acest caz ea diferă în funcție de unghiul sub care e văzută. Astfel, dacă fasciculul de lumină cade oblic pe suprafața mării, el e reflectat aproape în întregime și, dimpotrivă, dacă direcția lui e apropiată de perpendiculară o bună parte din raze pătrund în adînc. De aceea, cînd privim marea de sus în jos, vedem doar razele ce ies la suprafață după o incursiune în adîncuri. Aceasta e adevărata culoare a unei mări, proprie numai ei. Dacă, însă, lăsăm să ne lungească privirea peste apă surprindem doar razele reflectate și vedem, de fapt, cerul oglinzit în apă.

Aceleași legi fizice explică modificarea coloritului mării pe timp de furtună. În absența valurilor, impuritățile apei se depun și marea pare azurie; cînd, însă, vîntul răscolește particulele infime, absorbția și propagarea luminii se modifică și marea se întunecă. (Constatările de pînă acum se referă doar la relația dintre culoarea mării și lumină, știut fiind că la aspectul cromatic al apei contribuie și milul, nisipul sau unele alge, cum e cazul Mării Roșii).

Revenind la întrebarea inițială putem răspunde deci că dreptatea este de partea fizicienilor, care explică cum trebuie descoperită adevărata culoare a unei mări.

Poșta medicului

NASTA — Constanța : Muștelul înfloreste din mai pînă în septembrie. Se recoltează în perioada cînd florile sînt deschise și au căpătat culoarea galbenă. Se usucă în poduri sau șoproane.

IRINEL — București : Scrisoarea dv. ne-a făcut plăcere dar, ca și la prima pe care ne-ați trimis-o în urmă cu un an, vă răspundem că analizele transcrise nu arată nimic patologic. Este credem și o doză de ipohondrie în grija dv. exagerată pentru sănătate. Se spune că o doamnă venea regulat la medicul ei curant pentru a-l supraveghea inima, ficatul, plămîinii. După o absență de mai multe luni, „pacienta” s-a prezentat din nou la consultație. „Ce s-a întimplat cu d-ta? Nu te-am văzut de mult” — s-a interesat medicul. „N-am putut veni, doctore, am fost bolnavă!” — a fost răspunsul, la care vă rugăm să meditați și dumneavoastră.

R. M. — Sibiu, D. I. M. — Timișoara și MANOLACHE DUMITRU — com. Izvoarele (Tulcea) : Adresați-vă în scris Spitalului de chirurgie plastică și reparatoare, str. Arh. Mincu 7, București.

GH. CORLĂTEANU — orașul Gh. Gheorghiu-Dej : 1) Sperăm că ați fost cu fetița dv. la munte, pentru că schimbarea aerului este într-adevăr indicată în tusea convulsivă. În plus, vă recomandăm : fenobarbital a 0,015—2 tablete/zi, Clordelazin 1/4 x 2/zi, hidrazida I.N. 4 tabl./zi asociat cu 1 fiolă B complex (pe gură). Acest din urmă tratament e bine să-l faci 2—3 luni. 2) În colita spastică regimul trebuie indicat de medic în funcție de simptomele clinice, radiologie și de laborator (proba de digestie etc.).

TRADA — București : Din păcate, nu se mai poate face nimic.

GLORIA — Tr. Severin : Strofusul e o dermatoză a copilăriei care dispăre pe măsura înaintării în vîrstă. Ca tratament simptomatic vă recomandăm o pomadă cu : hidrocortizon fiolă IV, vit. F-capsule II, vit. A 300.000 u.i. fiolă I, lanolină și glicerină cîte 10 g. Pe gură vit. A+D₂ 5 pic x 3/zi, calciu lactic 2 tab./zi, Ascorutin 2 tab./zi, Nilfan 3 x 1/2 drajeu/zi.

IOANA IONESCU — Brad : Săpunul de copii, ca și laptele de vacă sub formă de comprese seara, este indicat pentru îngrijirea tenului dv.

A. S. și D. N. — Esiă Mare ; ALINA TANĂSESCU — Galați : Pînă cînd nu veți avea o sarcină, problema nu se va remedia. Sinii se dezvoltă într-o primă etapă la pubertate (sub influența foliculinii și progesteronului) și în a doua etapă în timpul sarcinii, sub acțiunea hormonilor secretați de placenta. Totuși, și fără a rămîne gravidă se pot face tratamente hormonale sub control medical și în funcție de „tabloul endocrin” respectiv (insuficiență ovariană, hipofizară, tiroidiană etc.). Un tratament adjuvant îl constituie masajul și automasajul, înotul, gimnastica regiunii superioare a corpului, alimentația bogată în făinoase, dulciuri și vitamine pentru dezvoltarea țesutului grăos care intră în mare parte în dezvoltarea glandelor mamare.

PAVEL ALEX. — Timișoara : Impotri-va obezității nu a apărut încă un medicament „fără cusur”. Cel pomenit de dv. nu a trecut de faza experimentală și are nevoie de „proba timpului” pentru a-și dovedi eficacitatea. Rămîn tot... regimul și eventual preparatele hormonale, dacă la dv. se constată o origine endocrină.

I. P. — București : 1) Primul „medicament” este în orice caz „voința”, iar al doilea trecerea la raporturi normale. Ca adjuvante : Bromoval 3/zi, Napoton 1 drajeu seara la culcare, gimnastică, sport, hidroterapie. 2) Luați Ascorutin 3/zi 10 zile pe lună și vitamina PP 3/zi, cîte 1 la mijlocul meselor, alte 10 zile.

GION — București și GEORGESCU CONSTANTIN — Constanța : Vă recomandăm Folcisteină 1 fiolă/zi în serii de 15 injecții cu pauză de 5 zile. O cură durează în medie 2—3 luni, necesitînd 30—45 de fiolă. Vă rugăm a ne comunica rezultatul.

IANE — Arad : 1) Citiți răspunsul dat sub Gion — București. 2) Faceți tratamentul prezentat în articolul „Nervozitatea poate duce la nevroză?”, apărut ceva mai de mult. 3) Luați cu 1/2—1 oră înainte de momentul oportun Meprobatat 1 drajeu și Pasinal 2 lingurițe.

T. A. — Cluj : Prin căsătorie se vor remedia toate tulburările. Vă recomandăm să faceți acum o cură de Folcisteină conform indicațiilor date sub Gion — București.

NEGREANU V. RADU — București : 1) Așa se întimplă la început mai ales la persoane cu o hiperexcitabilitate nervoasă, cum este cazul dv. 2) O cură de Folcisteină vă poate fi utilă (citiți răspunsul de mai sus).

BORCEA LIGIA — Rm. Vilcea : 1) Nu vă putem spune fără analize (spermatogramă etc.). 2) Se pot face intervenții chirurgicale.

VIOREL B. — Brașov : Vă recomandăm să vă adresați unui medic specialist endocrinolog.

(Continuare în pag. 11-a)

Noua generație de medici și vechea generație de colhoznică kazahă

TEMĂ DE SEZON

Tratamentul balneoclimatic în hipertensiune

Tratamentul de bază al hipertensiunii arteriale poate fi foarte bine consolidat, completat printr-o cură balneoclimatică.

Climatoterapia are uneori un efect spectaculos, contribuind la reglarea și sedarea centrilor nervoși, acțiune care are repercusiuni favorabile asupra tensiunii arteriale. Tratamentul climatic este cu atît mai activ cu cît este aplicat mai de timpuriu, adică în primele stadii (I și II) de evoluție a bolii, înainte de apariția complicațiilor. Bolnavii din aceste categorii, cu stare de nutriție bună și echilibrați din punct de vedere nervos, pot folosi orice stațiune cu ape carbogazoase (Buziaș, Borsec, Vatra Dornei — N.R.) unde climatoterapia se asociază cu efectul curei hidrominerale. Bolnavii prea slabi, cu tulburări metabolice sau cu tulburări psihice, care se găsesc în stadiul al III-lea de evoluție (în faza complicațiilor) și cei din stadiul al II-lea triați de medic nu vor merge decît într-o stațiune cu climat calmant (Buziaș sau Lipova — N.R.) și uneori în stațiuni cu acțiune general-stimulatoare (Tușnad sau Covasna — N.R.).

În boala hipertensivă necomplicată, tratamentul hidromineral folosind ape carbogazoase acționează pe cale chimică și termică, exercitînd astfel o influență favorabilă asupra sistemului circulator, asupra metabolismului general și asupra funcțiilor de apărare a întregului organism. Efectul hipotensiv, de ameliorare a stării subiective se realizează și printr-o acțiune reflexă exercitată asupra sistemului nervos. Rezultatele sînt foarte favorabile la bolnavii din stadiile I și II de evoluție a bolii și mai puțin evidente la bolnavii cu hipertensiune arterială complicată.

În stațiuni, pe lângă tratamentul balnear propriu-zis, în cadrul aplicării unui tratament complex balneofizioterapie se asociază de obicei și alte proceduri ca : hidroterapia, electroterapia, actinoterapia, kinetoterapia, masajul și cultura fizică medicală, o dietă rațională, un regim de sanatorizare și odihnă activă.

Este de la sine înțeles că tratamentul balneoclimatic al hipertensiunii nu dă rezultate dacă nu se iau în mod conștient și premeditat anumite măsuri care să-i asigure reușita. În primul rînd este necesar un efort de voință pentru recuștigarea calmului, eventual pierdut. În al doilea rînd, este inutilă deplasarea în stațiune dacă nu se poate respecta un regim rațional de odihnă fără alcool și tutun, fără nopți pierdute sau alte abuzuri.

O dată ajuns în stațiune, cel mai bun lucru pe care îl are de făcut bolnavul este să consulte medicul și să se conformeze indicațiilor acestuia. Nu are nici un rost să ceară băi mai multe, mai prelungite sau mai fierbinți, insistînd pe lângă băieș în acest sens. Schema de băi prescrișă de medic în raport cu „tabloul” clinic al afecțiunii are înfinit mai multe șanse să fie în favoarea bolnavului.

Dr. I. Sovetov

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Stomacul „sensibil”

Vorbînd despre bolnavul de stomac și despre oamenii cu stomac „sensibil”, specialistul elvețian Josef Rattner spune : „La persoanele care trăiesc într-o permanentă încordare nervoasă, o parte a tensiunii lor interioare, pe care nu o exteriorizează, se canalizează prin fasciculele nervoase ale stomacului. Aceste impulsuri produc mișcări patologice ale stomacului și tubului digestiv și o secreție abundentă a sucurilor gastrice”.

În acest fel stomacul devine o „supapă” a emoțiilor negative, a suprasolicitărilor, încordărilor și enervărilor de tot felul. Este așa-numitul „stomac sensibil”. Se produc dereglări ale secreției de sucuri digestive. Procesul este asemănător cu ceea ce se petrece cu noi în fața unei mîncări deosebit de gustoase „cînd ne lasă gura apă”, adică producția de salivă este declanșată încă înainte de a pune alimentul în gură. La fel, datorită unei dereglări neurovegetative poate fi declanșată secreția gastrică, fără ca în stomac să ajungă mîncarea.

Pe cît de importante sînt acidul clorhidric și celelalte sucuri stomacale în prelucrarea mîncării, pe atît de dăunătoare devin ele cînd nu există alimente în stomac. Ele atacă pereții sensibili ai stomacului, producînd inflamația lor, care poate ajunge pînă la ulcerarea.

Aproape fiecare bolnav cu tulburări dispeptice de acest fel se teme de gastrită și mai ales de ulcer. Cu toate ace-

tea, în mod ciudat, numai puțini sînt cei care luptă împotriva cauzelor răului. Adesea, originea tulburărilor este de dată recentă : șocuri emoționale, crize afective, efort fizic sau psihic exagerat. Nu rareori însă ele se situează în copilărie. Există în prezent numeroase cazuri de gastrită la copii, care se manifestă cu tot cortegiul de simptome al adultului sau numai sub forma stomacului sensibil. Este vorba în special de copiii ai căror părinți au prea puțin timp să se ocupe de ei, să le acorde dragostea care le este necesară.

Am arătat că „sentimentele” influențează secreția sucurilor digestive. La un copil, chiar din primul an de viață, afectivitatea este legată de alimentație. Dacă a fost hrănit cu dragoste, printr-un contact strîns cu mama, atunci copilul este mulțumit. Dragostea maternă și alimentația alcătuiesc pentru el o singură unitate. Părintele unui mic pacient pe care ni l-a adus pentru că avea un stomac foarte „sensibil” ne-a mărturisit că de la vîrsta de 2 săptămîni copilul a fost alimentat cu biberonul. El primea mîncarea, dar făcea dese dispepsii și era foarte nervos. Alimentația se făcea după un orar respectat cu severitate („un copil trebuie lăsat să plîngă, altfel devine un tiran”), dar copilul primea mîncarea de la unul din membrii familiei, nu de la mamă („nu știu să mă descurc cu copii atît de mici”), fiind lipsit astfel de unul din elementele binomului afecțiune-hrană. Crescînd, copilul a fost terorizat să mînce și a ajuns la starea în care nu mai suporta nici un aliment, vomita, făcea deseori diaree. Reglementarea pedagogică și neuropsihică a acestor cauze a dus la vindecarea copilului.

Vom încheia aceste scurte considerații cu expunerea unei experiențe făcute în Germania de împăratul Frederic al II-lea. Vrînd să afle care este „limba originară” a omenirii, el a dat dispoziții ca o duzină de copii să fie crescuți de doici care să nu vorbească cu ei și să nu le arate nici un fel de dragoste. Cu toată alimentația excelentă și ocrotirea sănătății lor, toți copiii au murit în scurt timp. Ei au „murit de foame” pentru că nu aveau dragoste.

Cele spuse pentru copii sînt valabile și pentru omul matur. Pavlov a arătat importanța factorului psihic în alimentație. Lăsați deci la intrarea în casă, la „cuier”, grijile, supărările și așezați-vă la masă după ce v-ați bine dispus. Nu veți mai avea astfel un stomac sensibil.

Dr. R. Irinov

— Constat o concentrație premică de sînge în alcoolul duminiciale!

SUEDIA

Capitala dintre poduri

În timp ce străbăteam șoselele Suediei simțeam izbiți de un fenomen neobișnuit: orașe și sate pustii, fabrici și magazine, birouri și bănci închise; străzile, de obicei tixite de mașini, sînt goale. Explicația e totuși simplă: iulie e luna concediilor. După iarna lungă, cu geruri și zăpezi abundente, scurta vară suedeză îi îndeamnă pe oameni să plece în sud, la mare, sau în păduri, la munte.

Și, conform tradiției, aproape toți cei șapte milioane și jumătate de suedezi își iau concediul în aceeași lună. Se spune că e un lucru practic pentru o țară cu un număr relativ mic de locuitori, ca Suedia. La întrebarea dacă acest sistem nu aduce prejudicii producției, un industriaș suedez a declarat că, dimpotrivă, în condițiile strînsele cooperării dintre diversele ramuri industriale e mai indicat să se oprească odată toate fabricile decît să se înlocuiască unii muncitori plecați în concediu cu alții. Nu rămîn decît cei care lucrează în întreprinderi legate de transport și de aprovizionarea cu energie electrică, apă, produse alimentare ș.a. care nu-și pot întrerupe activitatea.

Pînă și Stockholmul, unde locuiește a șasea parte din populația țării, pare pustiu în această lună. Pe ușile multor magazine, instituții și chiar restaurante se pot vedea anunțuri pe care scrie: „Inchis pînă în august. Sîntem plecați în concediu”. Numai turiștii, destul de numeroși în această perioadă, mai înviează viața orașului.

La Stockholm, orașul și portul s-au contopit. Nu întîmplător, capitala suedeză e supranumită orașul de pe apă sau, mai poetic, Veneția nordului. Canalele nu țin loc de străzi ca în adevărata Veneție, iar turiștii nu au la dispoziție gondole date cu lac negru strălucitor, ci mijloace de transport mult mai moderne: șalupe-taxi foarte rapide. Dar sumedenia de brațe prin care apele albăstrui ale lacului Mälaren se varsă în mare împart orașul în peste douăzeci de insule mari și mici, împrejurare care îi conferă o notă de o frumusețe singulară.

Da, Stockholmul este una din cele mai frumoase și mai originale metropole, prin arhitectura clădirilor și prin tipul de poduri, în număr de 42 — de la mici, rămase încă din evul mediu pînă la construcții etajate, care se întretaie între insulele arhipelagului. Cel mai frumos este Vesterbron, care face legătura între cartierele sudice și vestice ale orașului.

O legendă spune că însăși denumirea orașului vine de la *stocks* — stîlpii care susțin podul de peste strîmtura Nors-trom. Mai există și alte interpretări pentru numele de Stockholm: „insula cu stîlpi”. Una dintre ele afirmă că prin orașul vechi trecea un hotar, iar stîlpii de graniță despărteau două provincii.

Dacă vrei să cunoști orașul, în primul rînd trebuie să faci o călătorie pe sub podurile Stockholmului. O șalupă turistică cu 50 de locuri te poartă în două ore pe canalele și brațele rîurilor. Ghidul, competent (de obicei studenți care vor să câștige un ban în timpul vacanței) te inițiază, în limbile engleză sau franceză, în „tainele istoriei” acestui oraș multiseclar. Partea veche a orașului alcătuiește nucleul lui istoric, cu străduțe înguste care pe alocuri nu depășesc doi metri. În această zonă s-au păstrat cartiere întregi construite în secolele XVI-XVII; și casele se numesc „casa cavalerului” sau „casa nobilului”, multe ateliere de meșteșugari și anti-

cari, de pictură și sculptură sînt instalate în mansarde. În locul firmelor, pe fațada prăvăliilor sînt imaginate produsele care se lucau acolo. Aceste străduțe, pietruite, duc spre cheiul comercial Skeppsbron, unde mai există încă case de negustori, birouri și depozite străvechi și unde mai aruncă încă ancora vase comerciale.

Rada portului din Stockholm

În ce privește traficul de mărfuri, portul Stockholm se situează pe locul doi după Göteborg. Prin Stockholm se efectuează circa 40 la sută din importurile țării; flota comercială a Suediei e alcătuită din aproximativ 900 de vase, cu un tonaj care reprezintă circa trei la sută din tonajul mondial...

Să revenim însă la călătoria pe sub poduri. Lîngă podul Norbro se află clădirea extrem de interesantă a parlamentului în stilul Renașterii franco-italiene, edificiul operei înălțat din granit cenușiu, în 1773, și în sfîrșit clădirea primăriei din Stockholm, celebră prin arhitectura ei. Construită la începutul secolului, după proiectul lui Ragnar Estberg, în stilul vechilor castele scandinave cu turn, primăria este împodobită cu trei coroane de aur. Silueta ei este într-un fel emblema orașului.

Dar Stockholmul nu este numai un oraș al trecutului. În capitala suedeză se construiește mult. Au apărut cartiere noi, orașele-satelit, s-a extins rețeaua de autostrăzi. Se construiește din granit, metal și lemn, se construiește trainic și frumos. Suprafața stîncosă a insulelor dă posibilitatea de a se utiliza pe scară largă ca fundații naturale și rezistente ale unor clădiri înalte masive de granit.

Din punct de vedere al arhitecturii moderne, în mod deosebit se impune privitorului reconstrucția cartierului comercial-administrativ Normalm, situat în partea nordică a orașului vechi. Centrul comercial are trei nivele. În spațioase culoare subterane au fost amenajate magazine alimentare cu autoservire, chioșcuri cu obiecte de primă necesitate, ziare și reviste. Tot pe aici se circulă spre stațiile gării și metroului. Magazinele și chioșcurile sînt deschise pînă seara tîrziu. Dacă ai uitat să cumperi ceva în cursul zilei poți s-o faci aici fără să mai urci pe escalatoare în stradă.

Următorul nivel al centrului comercial este alcătuit dintr-un complex de cinci clădiri cu cîte 20—25 de etaje în care, în cele de jos, sînt instalate întreprinderi comerciale și magazine. Printre clădiri nu se circulă cu autovehicule. Spațiul liber este pus în întregime la dispoziția pietonilor; s-au amenajat pîrculețe cu bănci, iar direct pe trotuar s-au amenajat, sub cerul liber, mici braserii. Transportul se face numai pe o estacadă — care este al treilea nivel, „nivelul aerian”. Acest sistem accelerează transportul auto, reduce numărul intersecțiilor și, prin urmare, și aglomerația în orele de vîrf. Căci în Suedia există încă de pe acum circa două milioane de automobile.

Arhitecții suedezi dețin întîietatea în

construirea de orașe-satelit. La începutul deceniului 1950, la Stockholm a luat ființă orașul satelit Vellingbjü, care a stîrnit un deosebit interes în multe țări. De curînd au fost încheiate lucrările de construcție a unui nou mic oraș — Farscht, încălzit aproape în întregime cu apă fierbinte transportată prin conducte subterane de la o centrală electrică atomică aflată la trei kilometri depărtare, lîngă lacul Oggest.

„Suedia este o țară cu o industrie foarte dezvoltată. Industrializarea s-a întemeiat pe marile zăcăminte de fier din Laponia, pe pădurile care acoperă jumătate din teritoriul țării și pe energia hidroelectrică ieftină furnizată de lacuri. Datorită calității lor excepționale, produsele suedeze, de la celebrele chibrituri și separatoare de lapte pînă

la țesături, sînt unite de panglica unei șosele cu o lungime de 3300 de kilometri. Mai departe însă, în sud, pe o distanță de 800 de kilometri, nu mai există drumuri carosabile. Încît a călători în Chile înseamnă a merge fie spre nord, fie spre sud. În lungul șoselei, se înșiră case masive, avînd în balcoane rezervoare unde se păstrează apa. La apelul autorităților, rezervoarele sînt vopsite în culorile drapelului țării.

Spre sud, în inima Cordilierilor, se află ținutul indienilor araucani, care au opus cea mai dîrză rezistență conchistadorilor spanioli. Capitala ținutului este orașul Temuco, situat lîngă Valdivia. Pe străzile orașului circulă mulți băștinași cu fețe rotunde, păr lung și drept, înfășurați în poncho. Sînt indienii din tribul mapuche, „oamenii pămîntului”, cum li se spune. Ei alcătuiesc jumătate din cei 400 000 de indieni chilieni. Mare parte din indienii mapuche lucrează în mina La Lota, se pare singura mină de cărbuni din lume aflată la mare adîncime sub fundul oceanului. E o muncă de sclav. Minerii sînt parcă pe umerii lor povara Pacificului.

Milioane de oameni consumă cu plăcere aromatul ceai ceylonez. Principala regiune cultivatoare de ceai este ținutul muntos Nuwara Elija. La prima vedere ceaiul pare de aceeași calitate, fie că e cultivat în vale, fie pe versantele muntoase, în Nuwara Elija. Dar lucrurile nu stau deloc așa. Soiurile obținute la mari altitudini sînt acelea care aduc Ceylonului cea mai mare parte din devizele sale.

În secolul XIX, pe terenurile cultivate acum cu ceai creșteau arbuștii de cafea. Ca și ceaiul, cafeaua a fost adusă în țară de englezi. Ea s-a adaptat repede și a început să dea mari beneficii plantatorilor. Dar în deceniul al șaptelea al secolului trecut o boală necunoscută a distrus toate plantațiile de cafea din insulă, silindu-i pe plantatori să cultive o plantă mai rezistentă și la fel de avantajoasă. Spre sfîrșitul secolului, Ceylonul exporta circa 25 000 tone de ceai.

Deși mai mică ca suprafață decît Tenerife și Fuerteventura, insula Gran Canaria este centrul administrativ al provinciei spaniole Las Palmas. Gran Canaria este o stațiune balneară celebră, vizitată de un mare număr de turiști străini atrași de priveliștile pitorești, dar mai ales de clima blîndă. În tot cursul anului se poate face baie în mare și plajă. Nu întîmplător o numeau vechii greci „insula fericirii”. Anul trecut, provincia Las Palmas a fost vizitată de peste un milion și jumătate de turiști. Șapte turiști la un băștinaș. Și mai e ceva. După întreprinderea traficului prin Canalul de Suez, multe petroliere care transportă petrol din Orientul Apropiat trebuie să înconjure continentul african. Drumul trece pe lîngă insulele Canare, așa încît navele se opresc acolo ca să se aprovizioneze cu apă și alimente. Datorită acestei împrejurări, în ultimul timp viața din Las Palmas s-a înviorat, activitatea comercială s-a intensificat.

Arhipelagul, alcătuit din șapte insule, tot atîtea pietre prețioase într-un colier de preț, a avut un trecut extrem de zbuciumat. Înainte de a deveni o stațiune balneară internațională, insulele au străbătut un drum lung, presărat de mari suferințe. În secolul XV populația băștinașă — legendarii guan-cha — a dus o luptă crîncenă împotriva spaniolilor. Neînfricării locuitorilor al arhipelagului s-au apărut eroici și spaniolii, pe vremea aceea stăpîni atotputernici ai mărilor, au avut nevoie de un secol pentru a le infringe împotrivi-rea.

la oțeluri superioare, nave și mașini de calcul se bucură de mare cerere pe piața mondială...

L. Zamiatin

DE PE CINCI CONTINENTE

● Într-o jumătate de oră în loc de șase zile ● Chilenii călătoresc fie spre nord fie spre sud ● După cafea — ceai ● Șapte turiști străini la un locuitor

În 1960, distanța dintre hotarul cu India și orașul Punakha, vechea capitală a principatului Bhutan, situat în zona răsăriteană a munților Himalaia, era străbătută, cu catiri, în circa șase zile. Începînd de anul trecut se poate călători cu jeep-uri, care străbat aceeași distanță în numai șase ore. Iar din primăvara acestui an, datorită înființării unei linii aeriene regulate se poate ajunge de la graniță în capitală într-o jumătate de oră.

Construirea noii capitale, Timfu, a înghițit aproape în întregime modestele venituri al micului stat, cu o suprafață de numai 50 000 km p și 800 000 de locuitori. Valea îngustă și inecată în verdeață e tăiată acum de drumuri, de instalații electrice și telefonice. Anul trecut a fost inaugurat în capitală primul cinematograful și alături de el s-a construit un „dzong” masiv, o combinație de palat și minăstire, înălțat de principe ca simbol al tendinței de modernizare, imbinată însă cu vechile tradiții. Anul acesta, o dată cu înființarea primei bănci a principatului, se va bate și moneda proprie, care va înlocui rupiile indiene folosite pînă acum.

Orașul Arica, aflat în nord, lîngă frontiera cu Peru, și strîmtura Chacao, care desparte insula Chiloe de con-

In deșert

CAPODOPERE DE CHIHLIMBAR

Pe urmele unei dispariții

Ascunzătoarea celei de „a opta minuni a lumii” n-a fost încă descoperită. Evaluată la 50 de milioane de dolari, celebra „cameră de chihlimbar” e căutată de mai bine de douăzeci de ani, răstimp în care experții au verificat numeroase surse de informații.

Așa-numita cameră de chihlimbar a fost confecționată în 1709 la comanda regelui Frederic I al Prusiei. După cum îi arată numele, e alcătuită în întregime din piese de chihlimbar șlefuit. Panourile ce țin loc de pereți au o suprafață totală de 55 de metri pătrați și sînt împodobite cu steme, ghirlande, basoreliefuri.

Monarhul Prusiei n-a folosit-o, însă, vreme îndelungată. Vrînd să cîștige alianța Rusiei, Frederic I a dăruit-o țarului Petru cel Mare. În timpul împărătesei Elisabeta, arhitectul Rastrelli a montat-o în noul palat imperial de la Țarskoe Selo (azi Pușkino), unde camera de chihlimbar a rămas pînă în anii celui de al doilea război mondial.

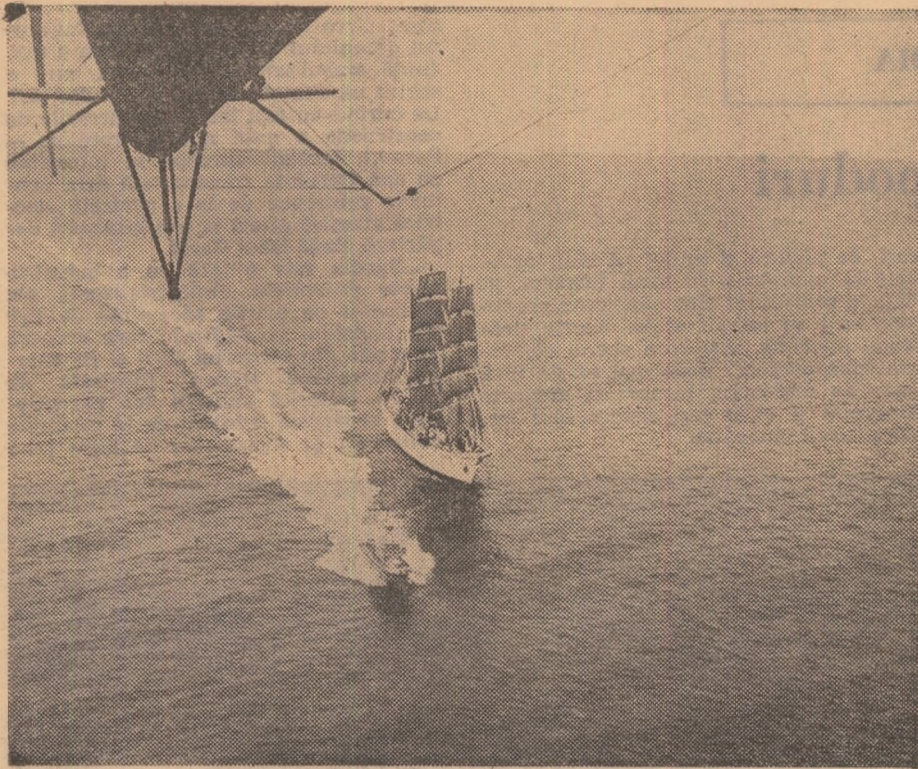
De dispariția „minunii de chihlimbar” sînt legate mai multe nume, începînd cu cel al colecționarului dr. Rhode, din fostul Königsberg (Kaliningrad) și terminînd cu al lui Göring.

Rhode a sosit la Pușkino, ocupat provizoriu de trupele germane, minat de pasiunea lui pentru chihlimbar. Posesor al unei bogate colecții din obiecte de chihlimbar, expert și director al muzeului din Königsberg printre ale cărui exponate se aflau 70.000 de piese executate în rășină aurie, dr. Rhode a obținut ca vestita cameră de chihlimbar să fie transportată la Königsberg.

Aici urmele ei se pierd. Se știe doar că gauleiterul Erich Koch s-a interesat de ea personal, ordonînd lui Rhode s-o evacueze din oraș, la apropierea trupelor sovietice. Se știe, de asemenea, că dr. Rhode, rămas în oraș după intrarea trupelor sovietice, a încercat să intre în legătură cu prof. Barsov, sosit la Königsberg pentru a căuta comorile de artă jefuite de hitleriști. Încercarea lui Rhode de a sta de vorbă între patru ochi cu Barsov l-a costat, însă, viața: a doua zi el și soția lui au fost găsiți morți în locuința lor.

De atunci au fost studiate zeci de documente și audiată sute de martori. În 1949, lituanianul A. Grossas a declarat că la sfîrșitul războiului a văzut soldați germani încărcînd niște lăzi grele într-un port la Marea Baltică, pe care le-au transportat la vreo 150 de metri de țărm și le-au aruncat în mare. Cercetînd locul indicat, o echipă de scafandri a descoperit treisprezece lăzi cu... piese de mașini fabricate de uzina „Mercedes Benz” din Königsberg. În 1965 fostul gauleiter Erich Koch, deținut într-o închisoare din Polonia, a afirmat că lăzile cu elementele demontate ale camerei de chihlimbar nu apucaseră să fie evacuate din Königsberg și că se mai aflau undeva la periferia Kaliningradului...

Căutările continuă, deoarece nu există nici o mărturie care să ateste că prețioasa cameră ar fi fost distrusă.

Pe marea Caspică, cu toate pinzele sus!

MICRO-INFORMAȚII

În cîteva cuvinte despre :

Floarea de cactus. Este regina neincoronată a mirosurilor. Puterea de propagare a mirosului acestei flori este de un kilometru.

Populația Europei. Deține „recordul bătrîneții”. În momentul de față, 9,8 la sută din locuitorii continentului nostru au peste 65 de ani; se crede că în preajma anului 2000 acest procent va crește pînă la 13,1 la sută.

Copii. Într-o singură zi, un copil de patru ani pune adulților în medie 437 de întrebări.

Dactilografe. Lucrînd de dimineață pînă seara, o dactilografă parcurge cu degetele distanța de 20 de kilometri.

Eclipse. Cea mai bogată „recoltă” de eclipse a fost în 1935: cinci eclipse de Soare și două de Lună. Acest record se va repeta în 1982, cînd se vor produce patru eclipse de Soare și trei de Lună.

Capitale. Damasc (Siria) e cea mai veche capitală din lume. A fost decretat principalul oraș al țării în mileniul al II-lea î.e.n.

Ocotirea naturii. Legile norvegiene aplică o pedeapsă practică celor ce taie sau rup un copac în zonele interzise, obligîndu-i să sădească alți trei identici cu cel deteriorat.

(Din „Sputnik”)

IPOTEZELE „DOSARULUI SECRET”

Ioana d'Arc, după ce n-a fost arsă pe rug

În „Dosarul secret al bisericii franceze”, doi istorici din Franța încearcă să demonstreze că nu Ioana d'Arc a fost arsă pe rug la 30 mai 1431. Argumentele celor doi istorici se bazează pe deducții logice. Pînă la un anumit punct ei se declară de acord cu versiunea oficială a istoriei.

Precizînd că ducesa Yolanda d'Anjou, care avea interesul s-o salveze pe Ioana, a dus tratative secrete cu englezii, în mina cărora căzuse eroina populară, cei doi autori presupun, însă, că în ultimul moment Ioana d'Arc a fost înlocuită cu o „vrăjitoare” oarecare (pe atunci exista chiar o abundență de vrăjitoare).

Ce s-a întimplat, însă, cu Ioana d'Arc? Cei doi istorici amintesc că în 1436 Ioana des Armoises, soția lui Robert des Armoises, din Metz, a susținut că este una și aceeași persoană cu

Ioana d'Arc. Frații acesteia au recunoscut-o și au consimțit s-o întovărășească, în 1439, la Orléans, unde autoritățile locale au organizat în cinstea ei serbări fastuoase. Poate că, dintr-un motiv sau altul, reapariția Ioanei l-a nemulțumit pe rege, sau poate că biserica a considerat inoportună dezvăluirea unei taine în care era implicată nemijlocit, cert este că după un an Ioana des Armoises a fost nevoită să-și retracteze afirmațiile, jurînd în biserică că nu este Ioana d'Arc. Rămîne, însă, de neînțeles faptul, subliniază autorii „Dosarului secret”, că ea n-a fost pedepsită pentru încercarea de înșelătorie deși, după cum se știe, legile bisericesti erau neîndurătoare.

Mai departe urmele Ioanei d'Arc (sau des Armoises) se pierd. Cei doi istorici subliniază, însă, un alt amănunt în sprijinul ipotezei lor: deși reabilitată de clerul catolic încă în anul 1456, Ioana d'Arc e trecută în rîndul sfinților în 1920, fără ca în obișnuita formulă de consacrare să se amintească de „mucenicia” ei. O dovadă în plus, afirmă istoricii, că ea nu și-a sfîrșit zilele pe rug.

MICA ENCICLOPEDIÉ

Jocurile de azi și de altă dată

Ajuns la curtea regelui Arthur, lancheul lui Mark Twain a remarcat că războinicii cavaleri se comporau ca niște băiețandri bătauși. Și invers, a daugă oamenii de știință din zilele noastre: în comportarea copiilor, în jocurile lor, putem desluși deprinderile străbunilor noștri. Studiînd copilăria din acest punct de vedere, cercetătorul R. Podolnii descoperă în jocurile din diferite țări reminiscențe ale obiceiurilor sau modului de viață de altă dată. Ca în acest joc din provincia franceză Bretagne: mai multe fetițe veghează pe rînd un mînușchi de vreascuri aprinse; la un moment dat vreascurile se sting și se iscă învîlmășeală; „vinovată” e judecată și „executată” într-un cadru solemn. Jocul reproduce, în zilele noastre, un obicei al vechilor romani, care încredințau Vestalelor paza focului din templul Vestei și le condamnau la moarte pe cele ce uitau să întrețină flăcările sacre, simbol al eternității statului roman. Supravegherea focului și pedepsirea celor vinovați de stingerea lui este o deprindere mult mai veche, așa încît originea jocului se trage din paleolitic. Se pot da multe exemple similare: jocurile „de-a războiul”, persistența în arsenalul distractiv al copiilor a unor arme de altă dată ca arcul și praștia etc.

R. Podolnii a mai urmărit și un alt aspect al jocurilor, preluarea lor ca atare din antichitate. Păpușile, de pildă, au fost cunoscute din timpuri străvechi. În necropolele Egiptului antic, lîngă mumii copiilor erau așezate păpușile lor favorite, modelate în argilă, iar alături, împăturite cu grijă, un teanc de rochițe și șorțuri. Nu lipseau

nici jucăriile mobile de lemn îndrăgite și azi de toți copiii din lume. Doar că în Rusia, de exemplu, ele reprezintă de predilecție urși, pe cîtă vreme în Egiptul antic meșterii se inspirau din fauna locală, cioplind crocodili ce-și clămpăneau sălcile amenințător. În ce privește soldații de plumb, ei au fost „inventati” în Grecia antică, ca și cuburile. Arabii își distrau progeniturile cu figurine metalice ce se mișcau impulsionate de un magnet. Zmeul de hîrtie e originar din China, iar mingea în forma unei sfere de piele umplută cu cîrpe sau fin a fost binecunoscută copiilor de faraoni.

Aceste jocuri s-au răspîndit în toate țările lumii. R. Podolnii observă cu acest prilej că între copiii de pe continente diferite și aparținînd unor rase diferite deosebiri sînt mult mai mici decît între adulți, căci jocurile lor seamănă înfinit mai mult decît obiceiurile și ocupațiile adulților. Un explorator englez a fost atît de mirat să descopere în jocurile micilor africani trăsături ce-i aminteau de propria-i copilărie, încît a exclamat: „Dacă i-am aduce în Anglia, n-ar avea să învețe mare lucru de la copiii noștri!” Poate că la fel de mirați ar fi cei ce se amuză jucînd „biza”, dacă ar afla că acest joc universal e și unul din cele mai vechi și că a fost immortalizat pe tăblițele de piatră cioplite de străbuni foarte îndepărtați în timp.

CALEIDOSCOP

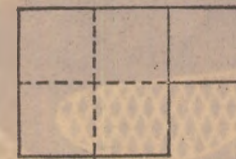
Poșta faraonilor

În cursul unor săpături arheologice, în mormîntul unui faraon din dinastia a IV-a, care a domnit în Egipt cu mai bine de 2500 de ani înaintea erei noastre, a fost găsit un vas conținînd papirusuri. Atenția arheologilor a fost în mod deosebit atrasă de faptul că fiecare papirus era ștampilat și închis într-un cilindru de aramă, cu capacul ermetic. Cînd albastre, cînd roșii, ștampilele atestau că papirusurile-scrisori trecuseră prin „poștă”. Nu mai puțin curios le-a părut specialiștilor locul în care a fost găsit vasul cu „scrisori” și anume alături de comorile cele mai scumpe, de unde se poate presupune că papirusurile constituiau o colecție prețioasă, iar faraonul a fost un... filatelist pasionat.

PĂTRATE

1. Mutați 3 chibrituri în așa fel încît în locul acestor 5 pătrate să obțineți 4, de aceeași dimensiuni.

2. Din două tăieturi de foarfecă, divizați această figură în trei părți în așa fel încît să puteți asambla din ele un pătrat.

(Răspunsul în pag. 11-a)

Superiluzionism

Poșta medicului

(Urmare din pag 8-a)

VASILE COBAN — Arad: Este necesar un consult dermatologic; poate fi vorba de un vitiligo.

A. GH. — Iași: 1) Răspunsul la prima și a treia dv. întrebare este același, fiind vorba de consecințele practicii menționate. Renunțați la ea și urmați sfaturile date și altor cititori. 2) Împotriva căderii părului, în afară de Gerovital H3 și Folcisteină — cu rezultate inconstante —, nu există la ora actuală ceva demn de luat în considerare.

OCTAVIAN VINCENTIU — București: Citiți răspunsul dat sub A. Gh. — Iași la punctul 2. 2) Nu am înțeles dacă e vorba de ceva spontan sau provocat. Reveniți cu amănunte.

S. MARIN — Galați: Sint fenomene nervoase pe un fond somatic. Vă recomandăm fortifiante ale sistemului nervos: vit. B₁ fortiss., vit. B₁₂ 1000 gama cite 1 fiolă la 3 zile, serii lunare de 10 fiole, Remineron 3 lg/zi, Viplax 2/zi și tranchilizante — Bromoval 3 cpr./zi și Napoton 1 drajeu seara, 20 zile lunar.

DAN DUNA — Pitești: Credem că aveți și o blefarită asociată, care trebuie în orice caz tratată la oftalmolog. Conjunctivita „sezonieră” va dispărea probabil.

IOAN HURMUZ — Roșcani (Suceava): La noi nu există asemenea aparate. Cel

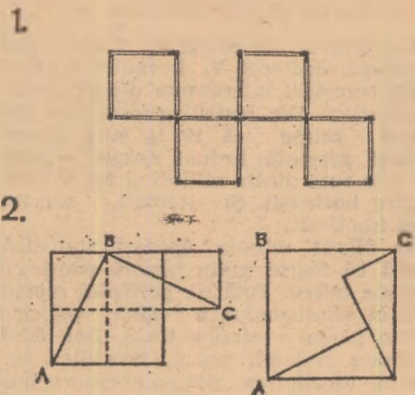
puțin deocamdată. Până atunci vă urăm somn ușor!

P. GHEORGHE — Gorj: Împotriva aeneei (coșurilor) am dat indicații la această rubrică sub Rădulescu Theo — Sibiu (în nr. 19 al revistei la pct. 2).

GEORGESCU C. — Constanța: Nu răspundem decât pe această cale. Sint desigur fenomene nevrotice.

Pătrate

(Răspuns)

E ANOTIMPUL DE AUR AL MARILOR VACANȚE!

ÎNAINTE DE A PLECA LA MARE SAU LA MUNTE, COMPLETAȚI-VĂ GARDEROBA CU ARTICOLE DE PLAJĂ.

ROCHII DIN ȚESĂTURI UNI SAU IMPRIMATE, PANTALONI, COMPLEURI PENTRU PLAJĂ, COSTUME DE BAIE, BLUZE, FUSTE, VĂ PUTEȚI PROCURA CU REDUCERI DE PREȚURI PÎNĂ LA 30%. PUTEȚI REALIZA IMPORTANTE ECONOMII, CUMPĂRÎND ÎN PERIOADA 8 IULIE—31 AUGUST ARTICOLE DE VARĂ CU MARI REDUCERI DE PREȚURI.

Vizitați cu încredere
magazinele noastre:

„MODERN”

bulevardul Gheorghe
Gheorghiu-Dej, 8

„ELEGANT”

bulevardul N. Băl-
cescu, 11

care vă oferă un bo-
gat sortiment de con-
fecții pentru bărbați
și femei executat du-
pă ultimele creații
ale modei

(8320)

GALLUS

VOPSESTE
ORICE
ȚESĂTURI

MATASE

BUMBAC,
LÎNĂ

COLOROM

ROCHII,
HAINE

BLUZE

CONSUMAȚI
PRODUSELE
LACTATE

SIBIANA

DE ASEMENEA, CERETI
NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI:

- * BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
- * BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

Tatăl în familie

Dacă am întocmi un mic dicționar al expresiilor pe care le folosim în dialogurile cu copiii noștri, am constata că în el predomină negațiile: „Nu sări, nu alerga, nu deschide televizorul, nu tropăi pe scări” etc., etc. Cînd nu-urile i se par insuficiente, tatăl intervine energic, cu conștiința superiorității pe care i-o dă forța sa fizică, și „rezolvă” situația.

Marea știință a pedagogiei se transformă astfel într-o culegere de interdicții agasante și de metode cu eficacitate îndoielnică, pe care o abatem asupra copiilor cu toată puterea autorității noastre părintești. Dar uităm un lucru esențial: să ne ocupăm de noi înșine.

Vi s-a întîmplat vreodată să auziți cum se fălesc copiii cu tații lor?

— Dacă vrei să știi, tata poate ridica un sac într-o mină!

— Al meu ridică doi saci!

— Al meu cinci!

Tatăl e cel mai puternic, cel mai bun, cel mai viteaz, cel mai deștept, cel mai și cel mai. Aceste superlative înduioșătoare ascund un mare adevăr: copiii au nevoie de eroi și îi caută în primul rînd în familie.

Poporul ucrainean are o legendă moralizatoare despre berze de care se spune că își învață puii de foarte mici cu viața independentă. Într-o bună zi îi împing din cuib și îi obligă să zboare singuri. Și cu asta misiunea lor educativă se încheie.

Dar oamenii nu sînt berze! Nu e nimic mai simplu decît să lași pe pămînt urmași. Asta o fac și animalele, și păsările și peștii. Noi oamenii lăsăm, însă, mai mult decît o alcătuire de carne și oase. În copiii noștri vrem să continuăm idealurile, visele, speranțele noastre.

In siguranță

Se poate vorbi, indiscutabil, despre talentul de a fi tată, ca și despre talentul de a fi mamă. Ca orice talent, și acesta se poate dezvolta, perfecționa, îmbogăți necontenit. Dar hai să fim sinceri: cîți tați (și cîte mame? — s-ar putea replica pe bună dreptate; însă acum subiectul sînt tații) descoperindu-și această vocatione, o iau în serios și o cultivă, așa cum ar face cu vocația poetică, muzicală sau științifică? Deși a forma un OM este mult mai frumos, mult mai greu și mult mai demn de respect decît a scrie o poezie, a compune o sonată sau a construi o mașină electronică.

Cu talent sau fără, din clipa în care au adus pe lume mogildeața care le va purta numele, tații trebuie să-și facă datoria. Ce înseamnă, însă, un tată bun?

Un om care știe să transmită copiilor tot ce are mai frumos, mai de preț în el, tot ce a dobîndit prin căutări neobosite sau a învățat de la alții. Un om capabil nu să drezeze un autotur care să răspundă la comenzi, ci să educe o ființă umană, setoasă de cunoaștere și în stare să gîndească, să-i deschidă ochii spre frumusețe, bunătate și adevăr.

Evident că pentru a dezvolta aceste calități la altul, trebuie întîi să le posezi tu, să le cultivi în tine. Cea mai eficientă metodă educativă e forța exemplului. De aceea un părinte trebuie să se îngrijească nu numai de copil, ci și de el, trebuie să se supravegheze în permanență — începînd cu gesturile cele mai mici și sfîrșind cu atitudinile importante, de principiu.

Tata s-a întors acasă. Din clipa aceea ochii copilului nu-l mai slăbesc. Nu uitați acest lucru, stimați tați! Fiți

Ca în vise

Desen de V. Rozanțev

atenți cum stați la masă cum vorbiți, nu vă încruntați, nu vă arătați veșnic nemulțumiți, nu faceți o scenă fiindcă supă e prea sărată — altfel ce efect mai au toate învățămintele dv.! Arătați că știți să ascultați, știți să respectați, purtați-vă simplu, firesc, vorbiți serios — ce dragi îi vor fi astfel copilului cuvintele, privirea, zîmbetele dv.!

Și încă ceva: aveți răbdare. Explicați, nu cereți o supunere oarbă („Dacă am spus eu așa...“). Lăsați de o parte ambiția și trufia, nu duc la nimic bun. Copiii nu trebuie să vă asculte de teamă, ci fiindcă vă iubesc și vă respectă. Luptați pentru dragostea și respectul lor, străduiți-vă să le fiți necesari.

Copiii nu trebuie să vă vadă nedrepti, meschini, incorecți, brutali. Nu le dați ocazie să roșească pentru dv., nu-i dezamăgiți. Străduiți-vă să justificați acea încredere, acel sentiment de securitate cu care nu se vor mai întîlni niciodată în viață: „Cu tata nu mă tem de nimic, cu tata e bine, cu tata e vesel, cu tata e interesant”. Străduiți-vă să fiți eroul de care au atîta nevoie, cu care să se poată fâli față de alții:

— Tatăl meu e cel mai bun om din lume!

— Al meu a construit o mașină grozavă!

— Al meu...

— Al meu...

I. Nedelina

SPORT

Ringul care ucide

Vara aceasta, al cărei bilanț sportiv este alît de îmbucurător, a fost tulburată de un eveniment tragic: boxerul profesionist german Jupp Elze a murit din cauza unei lovituri puternice cîpătate de la adversarul său, italo-argentinianul Carlo Duran. Neurochirurgii l-au operat pentru hemoragia cerebrală provocată de pumnii lui Duran, dar intervenția lor a fost zadarnică.

Acest nou caz, care se adaugă unor precedente dureroase, a răscolit conștiințele și a ascuțit condeiele. Mulți ziariști occidentali atrag atenția în articolele lor asupra primejdiei pe care o reprezintă boxul profesionist.

Lista boxerilor care și-au pierdut viața pe ring e lungă. Cunosătorii își amintesc, desigur, de negrul Davey Moore, care, făcut k.o. de Sugar Ramos, a fost transportat la spital în stare disperată. Avea numai 30 de ani. Kid Parot era cu cinci ani mai tînăr: o „directă” a lui Emil Griffith, l-a expediat cu ceafa într-o muchie a ringului și după zece zile de agonie Parot a murit de hemoragie cerebrală. „Greul” argentinian Alessandro Lavarante, făcut k.o., s-a zbătut optsprezece luni fără să-și mai recapete cunoștința. Ne oprim aici.

Acum cinci ani, Institutul de neurochirurgie din Santiago de Chile a făcut o anchetă asupra condițiilor mintale ale boxerilor profesioniști chilieni. Rezultatele anchetei sînt îngrijorătoare. Din o sută de pugiliști, adică aproape numărul lor total, optzeci și patru prezintă tulburări mintale. Dintre ei, patruzeci și doi acuză leziuni ale creierului.

Față de leziunile cerebrale, celelalte suferințe ale pugiliștilor trec pe planul al doilea. Ceea ce nu înseamnă că sînt negliabile. În genere, boxerii au rinichii slabi. Un medic newyorkez a făcut un studiu radiologic pe o sută de boxerii profesioniști și a constatat că toți aveau rinichiul drept căzut. Este o consecință a mișcărilor brusce din timpul meciurilor, care fac să se rupă ligamentele ce fixează rinichiul (lăsăm de-o parte loviturile aplicate în regiunea renală, interzise de regulament).

La centrul de educație fizică din Moscova, doctorul V. Levando a făcut niște cercetări interesante despre nasul pugiliștilor. Din statistica medicului sovietic reiese că 19 la sută dintre boxeri prezintă leziuni nazale — față de 2 la sută dintre schiori și 5,4 la sută dintre hocheiști. Și leziunile urechii sînt frecvente.

În sfîrșit miinile. Aceeași statistică arată că foarte puțin boxeri scapă cu miinile tefere. Față de pericolul morții sau al idiotismului, o mină diformă poate părea o nimica toată. Dar dacă adunăm rinichii, nasul, urechile, vederea (dezlipirea retinei și cataractele sînt fenomene foarte frecvente), totalul general ne dă o imagine destul de dramatică a riscului la care îi expune pe sportivi boxul profesionist.

V. Solomin

SUBIECT ESTIVAL

Menajați-vă părul

Vara, coafura cea mai practică și mai universală este părul scurt. Il putem spăla mai ușor și îl putem aranja singure: două-trei bigudiuri și gata, i-am dat o linie. Înainte de a-l pune pe bigudiuri, e bine să-l umezim cu bere

amestecată cu apă în proporții egale. În felul acesta pieptănătura va ține mai mult.

Femeile care își petrec concediul la mare nu trebuie să uite că sarea, nisipul, soarele fierbinte sînt dăunătoare pentru păr, în special dacă e vopsit. Nu intrați în apă fără să vă acoperiți capul cu o cască de cauciuc; cînd faceți plajă e bine să vă protejați părul cu o pălărie de paie sau un batic subțire.

Cît de des e recomandabil să ne spălăm pe cap în timpul șederii la mare? Mai des decît în oraș. Sub acțiunea razelor solare părul se decolorează. De aceea, nu e bine să-l vopsim înainte de a pleca în concediu, dacă îl petrecem la mare.

Cînd ne întorcem acasă și constatăm că părul e uscat și fragil, e indicat să facem, la coafor, băi de ulei, care îl greșează și îl tonifică.

G. Bociarova

VIAȚA MODERNA

Doamnelor, nu beți!

Poate că acest avertisment va sfîrni zîmbete, dar după ce veți citi cele ce urmează veți vedea că este o problemă serioasă.

Viața modernă a multiplicat ocaziile de petrecere a timpului liber „la un pahar”: baruri, restaurante, reuniuni amicale, recepții, tot felul de sărbători sau o simplă vizită. Vrînd să fie parteneri agreabile, femeile absorb fără să-și dea seama doze de alcool care pot fi nocive din punct de vedere medical.

Apoi mai există și anumite prejudecăți, de o uimitoare îndărătnicie. Mulți cred, de exemplu, că berea îngrășă sau îmbogățește cantitatea de lapte a mamelor; sau că vinul tonifică organismul lehuzeilor; sau că alcoolul, în general, dă o stare de bună dispoziție.

De la o vreme, ingeniozitatea publicitară a negustorilor din Occident — în special din Franța — a mai creat o primejdie. Acțiunea vaso-dilatatoare a whisky-ului, recent descoperită, a fost exploatată cu atîta abilitate, acum cînd maladiile cardio-vasculare fac ravagii, încît în argoul modern s-a încetățenit un termen nou: gazda nu mai oferă un pahar de whisky, ci un pahar de „vaso”. Și băutura se vinde ca niciodată...

Care e realitatea, vom vedea mai jos.

O doctoriță franceză a calculat că e nevoie de aproape cincisprezece zile pentru a elimina total cantitatea de alcool ingerată în mod normal în cursul unei serate vesele și plăcute, cantitate care antrenează o alcoolemie (procentul de alcool pur conținut într-un litru de sînge) de 1,25 g la 2 g.

Așadar, nimeni nu bea nepedepsit. Organismul nostru nu poate „digeră” alcoolul. Femeile, mai ales, au o sensibilitate specifică, fiind mai bine înzestrate decît bărbații cu țesuturi adipoase care sînt „disprețuite” de alcool în favoarea țesuturilor bogate în apă (creier, ficat, mușchi). Nedoritul oaspete se instalează acolo ca la el acasă. Inutil să mai arătăm că în aceste condiții laptele este un loc de fixare ideal. Așa încît mamele care beau bere, convinse că e datorია lor sacrosanctă, să știe că după numai un sfert de oră litrul ingerat trece direct în organismul copilului, cu alcool cu tot.

Ce trebuie să reținem?

● Că nocivitatea băuturilor mai puțin nocive (bineînțeles, consumate în cantități rezonabile) crește în această ordine: berea (4-8°), vinul (8-15°), vermulul (15-18°), whisky-ul (43°) fiindcă poate fi diluat cu sifon. Evitați să consumați curent coniac (40-50°), lichioruri (50-60°), vodcă, țuică (50-70°), băuturi tari, iritante și care nu pot fi bătute decît simple.

● Nu beți niciodată două pahare „pe nerăsuflete”, unul după altul oricît v-ar fi de sete. De asemenea nu beți pe nemîncate: la o cantitate egală de alcool, alcoolemia este mai ridicată dacă stomacul e gol.

● Tututul intensifică acțiunea alcoolului. Aceste două rele coalizate devin un dușman primejdios. În schimb o ceașcă de cafea tare diminuează întrucîtva efectul.

(După „Sovetskaia Jenzcina”)